

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

SER. D.

Torvmarkskartor med beskrivningar.

N:o 42.

KARTBLADET VÄNERSBORG

(UTDRAG UR TORVMARKSREGISTRET)

Pris 3 kr.

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

SER. D.

Torvmarkskartor med beskrivningar.

N:o 42.

KARTBLADET VÄNERSBORG

(UTDRAG UR TORVMARKSREGISTRET)

STOCKHOLM 1922

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

220588

Upplysningar rörande Sveriges geologiska undersöknings torvmarksrekognoscering.

AV LENNART VON POST.

Innehåll:

	Sid.
Rekognosceringens plan och ändamål	I
Fältarbetet	IV
Torvslag	IV
Fältbestämning av torvslagens huminitet, halt av tuvdunsfibrer, rottrådar och ved samt blöthetsgrad	XIII
Registret	XV
Publicerat utdrag ur torvmarksregistret	XVI
Anvisningar till förfrågningar	XVI

Rekognosceringens plan och ändamål.

Den av Sveriges geologiska undersökning på grund av statsmakternas beslut bedrivna torvinventeringen omfattar tvenne från varandra fristående avdelningar, nämligen

1:o en *förrådsstatistisk utredning rörande storleken och beskaffenheten av torvtillgångarna* såväl inom inventeringsområdet i dess helhet som inom dess skilda delar:

2:o en *kvalitativ rekognoscering* av torvmarkerna i närheten av kommunikationslederna.

Den *förrådsstatistiska utredningen* har till syftemål att skaffa ett pålitligt underlag för ett riktigt bedömande av »torvfrågans» national-ekonomiska betydelse och utgångspunkter för de ytterligare tekniska undersökningar och administrativa utredningar, som krävas, om denna fråga skall kunna bringas till rationell lösning. Den utföres genom linjeinventering, d. v. s. så, att man på ett system av undersökningslinjer, till täthet och riktning avpassat efter torvmarkernas talrikhet, storlek och fördelning inom de olika inventeringsdistrikt, i vilka landet befinnes böra uppdelas, noggrant uppmäter samtliga på linjerna fallande torvmarkssnitt. På grundvalen av den serie av profiler, som sålunda erhålles, beräknas för varje inventeringsdistrikt, såväl den i allt förefintliga torvmängden, som dennas fördelning på olika torvslag

och torvmarkstyper. Dessutom erhållas statistiska uttryck för sådana egenskaper hos torven, som kunna väntas äga betydelse för dess tillgodogörande, såsom förmultningsgrad, askhalt, kalkhalt, kvävehalt, värmevärde, absorptionsförmåga, förekomst av för torvtäkt hinderliga stubbar o. s. v.

På grund av förfaringssättet vid denna förrådsstatistiska utredning erhållas emellertid endast mera tillfälligtvis tillräckliga upplysningar rörande enskilda torvmarker.

Kravet på kännedom om de enskilda torvmarkernas beskaffenhet och bruksvärde tillgodoses genom torvinventeringens andra avdelning, den *kvalitativa rekognosceringen*. Denna avser att i görligaste mån hos torvmarkerna fastställa de egenskaper, som betinga det lämpligaste sättet för deras tillgodogörande, alltså beskaffenheten samt den ungefärliga mäktigheten och utbredningen av de i desamma ingående torvslagen, ävensom — i allmänna drag — deras ytgestalt samt bottornas beskaffenhet och lutningsförhållanden.

Det har från början varit klart, att denna undersökning, för att över huvud taget kunna genomföras utan orimliga kostnader, icke finge drivas för mycket i detalj utan måste begränsas till att vara en rekognoscering i egentlig mening. Sådana ingående undersökningar, som måste föregå och i sista hand vara bestämmande för den slutliga planläggningen av en torvmarks tillgodogörande, hava icke kunnat inrymmas inom rekognosceringens ram. Sålunda kunna vid rekognosceringen borrhingspunkterna ej förläggas så tätt, att torvslagets medelmäktighet eller mängd kan med precision beräknas. Icke heller har det befunnits möjligt att insamla och undersöka prov i sådan omfattning, att några för en torvmark i dess helhet giltiga genomsnittsvärden för torvens egenskaper skulle erhållas. Analyser av torvprov från det relativt begränsade antal borrhingar, som vid denna undersökning kunna komma i fråga, skulle i allmänhet näppeligen avsevärt öka den kunskap om torvmarkens bruksvärde, torvslagsbestämningarna och provbeskrivningarna giva. Likaledes har man nödgats att avstå från, att annat än i enstaka fall utreda möjligheterna för torvmarkernas torrläggning genom avloppens fördjupning. De avdikningsmöjligheter, som bero av torvmarkens egen topografi, bliva där-
emot noga beaktade.

Nu antydda, mera tidskrävande detaljundersökningar måste överlämnas åt den enskilda företagsamheten och torde böra komma till utförande, först i den mån planer på en torvmarks tillgodogörande gör behovet av detaljkännedom om densamma aktuellt.

Rekognosceringens syftemål är sålunda att insamla det material av iakttagelser, som kräves för att principiellt bedöma, huru resp. torv-

marker kunna och böra komma till utnyttjande. Den avser vidare att giva någorlunda uttömmande vägledning, då det gäller att inom en viss trakt anvisa torvmarker, lämpliga för skilda praktiska ändamål.

En av grundprinciperna såväl den förrådsstatistiska utredningen som vid rekognoseringen är att vid arbetets utförande vidare synpunkter anläggas än de, som betingas av den nuvarande, jämförelsevis primitiva förädlingsteknikens möjligheter att utnyttja torven. För att torvinventeringens resultat skall motsvara kostnaderna, måste det vetande om våra torvmarker, som vinnes, kunna brukas ej blott av nutidens torvindustri och mosskultur utan i möjligaste grad göras användbart även för en framtida diskussion av exploateringsmetoder, som kunna framkomma under torvteknikens ytterligare utveckling. I detta syfte tillämpas vid torvinventeringen vetenskapliga, möjligast objektiva arbetsmetoder. Sålunda särskiljes vid fältundersökningen icke endast vad som för närvarande kan betecknas som bränn-torv, strörtorv eller odlingstorv utan de naturliga torvslagen med deras av tillkomstsättet betingade säregenskaper. Vidare är undersökningen icke inskränkt till de med nuvarande arbetsmetoder avverkningsbara övre delarna av lagerföljderna utan omfattar torvlagrens hela mäktighet. Samtliga iakttagelser registreras noga i dagböcker och på kartor. Skulle materialet i en framtid behöva kompletteras, kan detta ske utan att det nu å rekognoseringen nedlagda arbetet behöver förnyas.

På grundvalen av det i fältet insamlade iakttagelsematerialet utarbetas ett hos Geologiska undersökningen förvarat kortregister, i vilket under hänvisning till det likaledes tillgängliga fältmaterialet, gives en sammanträngd redogörelse för varje undersökt torvmarks ungefärliga areal, ytbeskaffenhet, lutningsförhållanden, byggnad och bottenbeskaffenhet samt dess nuvarande användning ävensom principiella anvisningar för dess tillgodogörande. I den mån det låter sig göra, införas dessutom på registerkortet hänvisningar till mera detaljerade expertundersökningar av resp. torvmarker.

Jämlikt den av statsmakterna fastställda arbetsplanen har rekognoseringen t. v. inskränkts till torvmarker, som helt eller delvis ligga inom 5 km avstånd från järnvägar, större vattenvägar eller hamnplatser. Dessutom medtagas sådana smärre områden mellan de av 5-km-gränsen inneslutna bältena, vilka befinnas lämpligast böra undersökas i anslutning till den nu pågående rekognoseringen, ävensom enstaka, mycket stora torvmarker utanför 5-km-gränsen. På detta sätt kommer drygt halva arealen av de landsdelar, till vilka rekognoseringen skall utsträckas, att bliva undersökt. Inom dessa i kommunikationshänseende bättre ställda områden undersökas alla torvmarker av mer än 5 har ytvidd.

Fältarbetet.

Å varje torvmark, som enligt arbetsplanen skall undersökas, utföres efter en allmän överblick och enligt en plan, som i varje enskilt fall befinnes lämplig, det antal borringar, som visar sig behövt för att erhålla en någorlunda fullständig bild av torvmarkens byggnad. Med hänsyn till torvmarkens utvecklingshistoriska typ och topografiska karaktär placeras borrhingspunkterna så, att borrhingarna bliva i möjligaste mån representativa och kunna inskränkas till ett begränsat antal. Å de minsta torvmarkerna borrar i de flesta fall endast på en centralt belägen punkt eller, om så tarvas, dessutom på någon kantpunkt. Å större eller topografiskt uppdelade torvmarker göras borringar i torvmarkens olika huvuddelar. Då så är lämpligt, anordnas borringarna i en eller flera linjeprofiler. Dessa förläggas så, att de i möjligaste mån åskådliggöra lagerföljdens huvuddrag. Genom sidopunkter fastställs, huru långt åt sidorna linjeprofilerna gälla. Alla linjeprofiler avvägas och längdmätas (för bekväm orientering av borrhingspunkterna) med Tesdorps tub, likaså viktigare sidopunkter. I övrigt bestämmas borrhingspunkternas höjdläge medelst spegelsyftning, och orienteringen sker med stegning och kompasspejling. På profillinjerna göras avstånden mellan borrhingspunkterna så stora, som växlingarna i lagerföljden tillåta. Huvudprofilerna dragas såvitt möjligt från torvmarkens lägsta avlopp genom dess högsta delar.

Borringarna utföras med Hillers kannborr (borrkannans längd 30 eller 50 cm). Borrvprov upphämtas i regel från varje halvmeters djup under markytan. För varje borrkanna antecknas det eller de torvslag, borrkannen innehåller, gränsen mellan olika torvslag samt torvslagets huminitet (»förmultningsgrad»), färg, halt av rottrådar (samt dessas art) och trärester (samt dessas konsistens och art), av tuvdunsfibrer, ävensom torvens blöthetsgrad. Dessutom antecknas förekomst av fasta, för borringen och för eventuell torvtäkt hinderliga trärester (stubbar), sandinblandning och annan förekomst av mineralämnen i torven samt för övrigt allt, som befinnes kunna bidra till dennas och lagerföljdens karakteristik.

Torvslag.

Av naturliga torvslag kan ett mycket stort antal uppställas, vart och ett motsvarande en någorlunda konstant, av växtplatsens natur betingad kombination av växter, ur vilken torvslaget framgått, torvens *modersamhälle*. Men en dylik minutiös torvslagsbestämning låter sig för närvarande icke genomföra i fältet och är för övrigt behövt endast vid rent vetenskapliga specialundersökningar. Vid

torvinventeringen särskiljes därför blott ett mera begränsat antal torvslag, av vilka vart och ett innefattar en serie mer eller mindre skilda, men dock närbesläktade specialtyper. Ett sådant *kollektivtorvslag* motsvarar en grupp av biologiskt samhörande och under någorlunda likartade förhållanden växande modersamhällen. I följd härav variera dessa torvslags för den praktiska användningen viktiga egenskaper såsom askhalt, kalkhalt och till viss grad även huminitet, endast inom vissa gränser, och det blir möjligt att redan ur torvens art draga någorlunda bestämda slutsatser angående dess bruksvärde.

Till de *egentliga torvslagen*, vilka bestå av modersamhällenas på stället avlagrade avfall, ansluta sig såväl genom sin förekomst i torvmarkslagerföljderna som genom sin natur i övrigt en serie jordarter, vilka liksom den egentliga torven äro av organiskt ursprung, men vilkas huvudbeståndsdelar varit uppslammade i sjöars och floders vatten och bottenfällts ur detta. Dessa bildningar — de *organiska sedimenten* — sakna icke alldeles praktisk betydelse och måste dels därför, dels på grund av sitt intima samhörande med torven medtagas vid undersökningarna.

De viktigaste bland de vid torvinventeringen särskilda jordarterna beskrivas i det följande.

Organiska sediment.

Lergyttja. En tät, något elastisk, möjligen svagt kornig jordart utan växtstruktur, men med tydlig sand- eller lerhalt. Färg gulgrå eller blågrå med grön anstrykning i olika skiftningar. Vitnar vid torkning. Alkaliextrakt färglöst eller grönaktigt.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av nate (*Potamogeton*), näckrosor (*Nuphar* och *Nymphaea*), säv (*Scirpus lacustris*) och andra vattenväxter.

Askhalt¹: mycket hög.

Kalkhalt¹: växlande.

Kvävehalt¹: vanligen låg.

Användbarhet¹: odlingsjord av växlande godhet.

Planktongyttja (algyttja, djupgyttja). En tät, vanligen elastisk, stundom nästan kautschukliknande jordart utan växtstruktur, men mer

¹ Under bearbetningen av torvinventeringsmaterialet utföras i stor utsträckning kemiska analyser av olika torvjordarter. På grundval av dessa analyser komma de olika jordarternas sammansättning inom landet i dess helhet såväl som inom olikartade områden att kunna uttryckas genom analysstal, på samma gång som deras egenskaper i övrigt samt huvudsakliga användbarhet kunna angivas med större detaljering. Emedan denna sida av bearbetningen ännu ej fortskridit nog långt för att medgiva en definitiv karakterisering av de olika jordarterna, har det ansetts bäst att uti föreliggande inledande upplysningar till torvmarksregistret inskränka sig till endast allmänt hållna uppgifter rörande torvjordarternas egenskaper samt uppskjuta deras noggranna karakterisering till dess ett större analysmaterial föreligger.

eller mindre lerhaltig. Färg grön (ofta hjärt), gulgrön eller brungrön i olika skiftningar. Mörknar vanligen hastigt i luften, men ljusnar åter vid torkning. Alkaliextrakt grönt.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv och andra vattenväxter.

Askhalt: hög.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: vanligen låg.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet.

Detritusgyttja (strandgyttja). En tät, mer eller mindre elastisk, vanligen kornig jordart utan växtstruktur i grundmassan, men ofta genomdragen av vass- och fräkenrötter. Färg brun, vanligen med något grönaktig anstrykning i olika skiftningar. Mörknar hastigt i luften, men ljusnar vanligen åter något vid torkning. Alkaliextrakt grönt eller tämligen svagt brunaktigt.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av nate, näckrosor, säv samt strandväxter såsom starrarter, ibland ag (*Cladium Mariscus*), svärdsilja (*Iris Pseudacorus*), vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*), m. fl.

Askhalt: växlande, vanligen hög, men undantagsvis låg.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: vanligen hög.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; askfattiga varianter kunna medtagas vid brännorvberedning.

Sjody. En tät, vanligen föga elastisk, kornig jordart utan växtstruktur i grundmassan. Färg brun eller brunsvart med vanligen svag grönaktig anstrykning. Svartnar hastigt i luften och ljusnar icke eller endast obetydligt vid torkning. Alkaliextrakt starkt brunfärgat.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av nate, näckrosor, säv och andra vattenväxter, dock ofta endast enstaka.

Askhalt: växlande, ej sällan, synnerligast i de övre delarna av mäktigare lager, låg.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: vanligen tämligen hög.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; askfattiga varianter kunna med fördel medtagas vid brännorvberedning.

Svämtorv. Vanligen gyttjig eller dyig, ej sällan sandig jordart, vars huvudmassa består av frön, bladfragment, vass-stråbitar, kvistar och vedstycken, ofta avrundade genom nötning i vatten. Färg vanligen brun.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv, starrarter, ibland ag, vattenklöver, strandklo (*Lycopus europæus*) m. m., ävensom rikligt insvämmade rester av landväxter, såsom al-

och björkfrukter, hasselnötter, lindfrukter, fruktstenar av brakved (*Rhamnus frangula*), och hallon, kottar och barr av tall och gran o. s. v.

Askhalt: }
Kalkhalt: } växlande.
Kvävehalt: }

Användbarhet: förekommer vanligen i tunna lager och saknar då i stort sett praktisk betydelse; mäktigare svämtorvinlagringar i brännorvlager kunna dock försämra dessa.

Kiseljord (diatomacéjord, kiselgur, bergmjöl). En tämligen sällsynt jordart av lucker konsistens, mer eller mindre sand- och gyttjehaltig. Består till stor del av kiselalger (diatomacéer). Färg vanligen gulbrun, eller vitgul, någon gång vit. Ljusnar vid torkning. I torrt tillstånd mycket lätt.

Askhalt: mycket hög.
Kalkhalt: }
Kvävehalt: } vanligen låg.

Användbarhet: för tekniska ändamål, såsom tillverkning av dynamit, eldfast färg, värmeisoleringsmedel m. m.

Kalkgyttja. Tät, i regel elastisk jordart utan växtstruktur i grundmassan, men vanligen rik på snäck- och musselskal. Färg vitgul till rödgul, gulbrun eller grönaktig i olika skiftningar, ofta ojämn, liksom småflammig. Mörknar obetydligt i luften och vitnar vid torkning. Fräser på grund av den höga kalkhalten starkt för syra. Förekommer endast i trakter med mer eller mindre kalkrik jordmån.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv, ofta ag och andra vattenväxter.

Askhalt: }
Kalkhalt: } mycket hög.
Kvävehalt: växlande.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; användes då och då för mörkling av kalkfattigare åkerjord.

Bleke. Tät, föga elastisk, ofta kornig jordart utan växtstruktur i grundmassan, men rik på snäck- och musselskal. Färg vit till vitgul. Förändrar sig obetydligt i luften. Huvudmassan består av kolsyrad kalk, och bleket upplöses därför nästan fullständigt i syra. Förekommer endast i kalktrakter.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, säv, ofta ag och andra vattenväxter.

Askhalt: }
Kalkhalt: } mycket hög.
Kvävehalt: vanligen låg.

Användbarhet: vanligen mycket dålig åkerjord och mindre lämpligt för mörkling; kan möjligen få industriell användning, t. ex. för kalkbränning, framställning av isoleringsmedel o. d.

Sjötorvarter.

Vasstorv (Phragmitestorv). Består i sin renaste, dock mindre vanliga form, av bladvassens (*Phragmites communis*) platträckta rotstockar, stamdelar och smårötter, sammanvävda till en tät rotfilt. Är dock mestadels mer eller mindre starkt bemängd med dy eller gyttja, någon gång lerslam. Färg halmgul med starkare eller svagare brun- (eller grön-)aktigt anstrykning, alltefter dy- resp. gyttjehalten. Svartnar hastigt i luften. Huminositet låg, om ren rotfilt föreligger, eljest växlande. Övergångsformer till gyttja, sjödy, fräkenstorv, agtorv, starrtorv, kärrody och gungflytorv.

Kännetecknande växtrester: frön och frukter av nate, näckrosor, starrarter, ag, svärdsilja m. fl. vattenväxter.

Askhalt: växlande, ofta hög.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: vanligen hög.

Användbarhet: askfattiga och mera huminösa varianter ge god brännstorv; ofta god odlingsjord.

Fräkenstorv (Equisetumtorv). Såsom vasstorven, men i stället för vassresterna de svarta rötterna och stamdelarna av sjöfräken (*Equisetum limosum*).

Användbarhet: förekommer ren vanligen endast i helt tunna lager och saknar därför i stort sett praktisk betydelse.

Kärrtorvarter.

Agtorv (Cladiumtorv). Består av de upprättstående, utdraget äggformiga, av en korallröd, trådigt vävnad bestående stambaserna och de från dem utgående, horisontalt liggande, av bronsbruna fjäll (lågblad) beklädda utlöparna av ag (*Cladium Mariscus*) i en grundmassa av tät, i friskt tillstånd rödbrun dy. Svartnar hastigt i luften. Huminositeten alltid hög. Övergångsformer till vasstorv och starrtorv.

Kännetecknande växtrester: frukter av ag och starrarter, vattenklöver m. fl. kärrväxter, mera undantagsvis av nate och näckrosor.

Askhalt: vanligen medelhög.

Kalkhalt: hög.

Kvävehalt: hög.

Användbarhet: god odlingsjord vid måttlig dränering; god brännstorv.

Brunmosstorv består av brunmossornas vid låg huminitet lätt igenkännliga blad och stammar, ofta sammanhängande i hela moss-exemplar samt därjämte vanligen starrester (rötter och stamdelar). Huminiteten vanligen låg, färgen i sådant fall gulbrun eller bronsbrun och konsistensen lucker. Övergångsformer till starrtorv och starrmosstorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter, vattenklöver och andra kärrväxter.

Askhalt: }
Kalkhalt: } växlande.

Kvävehalt: hög.

Användbarhet: god odlingsjord, om ej torvens någon gång höga svavelsyrehalt hindrar växtlighet.

Starrtorv (Carex-torv). Huvudvarianter: **högstarrtorv (magnocaricetum-torv)** och **lågstarrtorv (parvocaricetumtorv)**. En jordart av mycket växlande beskaffenhet, som än består av nästan ren, föga förmultnad, gulbrun rotfilt av starrarter, vanligen med invävda brunmossor (*vissa slag av högstarrtorv*), än av en grundmassa av brun dy, liknande agtorvens, och genomsett av gula eller bruna rötter och stamdelar av starr i växlande mängd (*andra slag av högstarrtorv*), än åter av en svart, kornig mylla, i vilken starrarter först vid mikroskopisk undersökning kunna påvisas (*lågstarrtorv*). Huminitet växlande mellan mycket låga och tämligen höga grader. Färg likaledes växlande från ljusgult till mörkbrunt eller nästan svart. Övergångsformer till vasstorv, fräken-torv, agtorv, brunmosstorv, kärddy, lövkärrtorv och starrmosstorv.

Kännetecknande växtrester: i högstarrtorv väl bevarade frukter och frön av starrarter (såsom *Carex lasiocarpa*, *C. rostrata*, *C. pseudocyperus*, *C. teretiuscula* m. fl.), vattenklöver, kråklöver (*Comarum palustre*) och andra kärrväxter samt, som underordnade torvbildare, brunmossor samt bladvass- och fräkenrester; i lågstarrtorv dåligt bevarade starrfrukter, nötter av blodrot (*Potentilla erecta*) samt någon gång stråbaser av blåsene (*Molinia coerulea*).

Askhalt: växlande, dock mera sällan särdeles hög.

Kalkhalt: växlande.

Kvävehalt: hög.

Användbarhet: god odlingsjord; vid högre huminitet god bränttorv.

Kärddy. Ett starrtorven närstående torvslag, vars huvudmassa är en tät mörkbrun, gråbrun eller svart dy, vanligen med starrötter som underordnad bibeståndsdel. Stundom med insvämmad sand och ler-slam. Övergångsformer till sjödy, starrtorv och lövkärrtorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter, vattenklöver och andra kärrväxter, dessutom ofta bladvass- och (framför allt) fräkenrester.

Askhalt: växlande, ibland hög på grund av sand- och lerinblandning.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: växlande, vanligen tämligen hög.

Användbarhet: odlingsjord av växlande godhet; bör dock ej dräneras allt för starkt; askfattigare varianter ge god bränntorv.

Lövkärrtorv. Huvudvarianter: **alkärrtorv** och **björkkärrtorv**. Liknar kärrdyn, men skiljer sig i sina typiska varianter från denna genom sin mer eller mindre i ögonen fallande halt av lövträrrester (stubbar, grenstycken, kvistar, vedsplittror, blad o. s. v.), vilka t. o. m. kunna bilda torvens huvudmassa. Vedresterna äro ofta så »möra», att de kunna skäras med spade eller sönderkramas i handen. Då träresterna äro starkast sönderdelade, bildar lövkärrtorven en homogen, ostlik massa av en karakteristisk, liksom grymig konsistens. Allt efter som al- eller björkrester dominera, får torvens bruna grundfärg rödaktig eller gråaktig skiftning. I björkkärrtorven igenkännes lätt den även vid de högsta förmultningsgraderna endast sönderfallna, men ej förmultnade nävern. Huminositeten är alltid hög. Övergångsformer till starrtorv, kärrdy, björkmosstorv och tallmosstorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av al, björk, brakved, hallon m. m.; i vissa, starrtorven eller kärrdyn närstående varianter dessutom av starrarter, vattenklöver och andra kärrväxter. Vidare vanligen i mängd svamprester i form av små, svarta, ihåliga kulor (*Cenococcum geophilum*).

Askhalt: mestadels tämligen låg, men någon gång hög på grund av sandhalt.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: växlande.

Användbarhet: vanligen god bränntorv, som dock vid älttorv- eller presstorvberedning utan inblandning av annan mera bindande torv får klen sammanhållning; i regel god odlingsjord, om torrläggningen ej drives för långt.

Mosstorvarter.

Gungflytorv (Cuspidatumtorv; variant: Scheuchzeriatorv). Sammansettes huvudsakligen av vitmossarter, vilka pläga sammanföras under kollektivbenämningen *Sphagnum cuspidatum*. Vitmossresterna, som oftast äro någorlunda lätt igenkännliga, äro vanligen lagrade skiktvis. Torvens konsistens är stundom smörig eller såpig. Färg i regel gul eller gulbrun. Utom vitmossorna innehåller torven vanligen rötter och stamdelar av starrarter, tuvdun (*Eriophorum vaginatum*) och kallgräs (*Scheuchzeria palustris*). Den sistnämndas halmgula, liksom

knutiga rotstockar och stammar kunna bilda torvens mest framträdande beståndsdel (*Scheuchzeriatorv*). Huminitet växlande, ej sällan hög, men då vanligen endast skenbart, d. v. s. icke till följd av verklig humifiering utan på grund av ett slags förruttelseprocess, liknande den gytjtorna varit underkastade. Alkaliextrakt i sådant fall endast svagt brunfärgat. Övergångsformer till starrmosstorv och egentlig högmosstorv (*fuscumtorv*). Bildar ofta linsformiga inlagringar (»höljelager») i den senare.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter, vattenklöver, kallgräs, stammar och blad av tranbär (*Oxycoccus palustris*) och rosling (*Andromeda polifolia*), sporkapslar av *Sphagnum cuspidatum*.

Askhalt: vanligen låg, men undantagsvis på grund av mineral slam eller, i sällsynta fall, kiselalger betydlig.

Kalkhalt: vanligen låg.

Kvävehalt: växlande.

Användbarhet: vid låg huminitet strörtorv, vid högre vanligen god bränttorv.

Starrmosstorv. En av olika modersamhällen bildad mellanform mellan starrtorv och vitmosstorv, bestående av en mer eller mindre tät rotfilt av starrarter och tuvdun i en grundmassa av vitmossrester. Huminitet växlande, dock mestadels icke särdeles hög. Färg vanligen gul till ljusbrun. Övergångsformer till starrtorv, gungflytorv, björkmosstorv och egentlig högmosstorv.

Kännetecknande växtrester: frukter och frön av starrarter och vattenklöver m. m., blad och stammar av tranbär och rosling, sporkapslar av *Sphagna*.

Askhalt: }
Kalkhalt: } vanligen låg.

Kvävehalt: växlande, ofta tämligen hög.

Användbarhet: kan i vissa fall vid låg huminitet medtagas vid strörtorvtäkt; vid högre huminitet god bränttorv.

Björkmosstorv. Liknar starrmosstorven, men innehåller mer eller mindre rikligt stubbar och andra rester av björk, av vilka näverfragmenten, liksom i björkkärrtorven, äro särskilt framträdande. Huminitet vanligen hög. Övergångsformer till starrmosstorv, lövkärrtorv och tallmosstorv.

Kännetecknande växtrester: blad och frukter av björk, frukter och frön av starrarter, vattenklöver o. s. v. samt *Cenococcum geophilum*

Askhalt: }
Kalkhalt: } vanligen låg.

Kvävehalt: växlande.

Användning: vanligen god bränntorv, vars avverkning dock, då stubbarna äro friska, försvåras av dessa.

Tallmosstorv. En nästan alltid höghuminös vitmosstorv, oftast rik på tuvdunsrester och med mer eller mindre tätt stående stubbar av tall. Färg mörkbrun till svart. Övergångsformer till lövkärrtorv, björkmosstorv och egentlig högmosstorv.

Kännetecknande växtrester: barr, barkflarn och kottar av tall.

Askhalt:	} vanligen låg.
Kalkhalt:	
Kvävehalt:	

Användbarhet: mycket god bränntorv, vars tillgodogörande dock försvåras av stubbförekomsten.

Fuscumtorv (regenerativ Sphagnumtorv, egentlig högmossetorv). Varianter: **tuvdunstorv (fibertorv)** och **ljungmylla**. Sammansättes av *Sphagnum fuscum* och andra för de öppna högmossarna karakteristiska *Sphagnum*-arter samt innehåller dessutom såsom mer eller mindre underordnade bibeståndsdelar rötter och stamdelar av tuvdun, tuvsäv (*Scirpus caespitosus*) ävensom rötter och kvistar av ljung. Tuvdunet och ljungen kunna i vissa skikt bli karakteriserande (*tuvdunstorv* eller *fibertorv*; *ljungmylla*). Torvens utseende växlar med huminositeten. Skiljaktigheterna mellan olika varianter kunna vara så betydande, att somliga av dem uppfattats som självständiga torvslag. Sålunda är i regel det, som pläгат kallas »mogen tuvdunstorv» eller »fettorv», och som består av en svart, fet massa med tuvdunsfibrer som den enda utan mikroskopisk undersökning igenkännliga beståndsdel, i själva verket en ytterst starkt humifierad sphagnumtorv. Huminositeten växlar alla graderna igenom. I de mindre huminösa varianterna äro vitmosresterna mycket lätt igenkännliga. Deras blad bilda torvens huvudmassa, och deras stammar genomsätta torven i alla riktningar. Vid högre huminositet bli vitmosresterna allt otydligare och kunna bli så starkt destruerade, att man t. o. m. under mikroskopet endast kan identifiera enstaka stamstycken och de talrikt förekommande sporer. Vitmosstorven har emellertid, även då humifieringen är längst gången, en karakteristiskt kornig, liksom fjällig struktur, som framträder å brottytor av friska prov, och som gör det möjligt för ett vant öga att rätt säkert skilja torven från andra höghuminösa torvarter, t. ex. kärddy och lövkärrtorv. Färgen varierar i stort sett med huminositeten: från ljusgult eller vitgult hos de lägsta graderna till ljusare eller mörkare brunt hos de medelhöga till brunsvart hos de högsta.

Kännetecknande växtrester: utom torvbildarna själva mer eller mindre rikligt blad och stammar av tranbär och rosling; f. ö. nästan intet.

Askhalt:	} nästan alltid mycket låg.
Kalkhalt:	
Kvävehalt:	

Användbarhet: vid lägre huminositet strötorv, vid högre utmärkt bräntorv med högt värmevärde, låg askhalt, god sammanhållning och täthet.

Utom de nu beskrivna jordarterna observeras förekomst i torven av mineralutfällningar såsom **myrmalm**, **siderit** och **järnockra**, **vivianit** och **kalktuff**, samtliga avsatta ur grundvatten, som sökt sig fram genom torven.

Siderit är en smutsvit, tät massa av järnoxidulcarbonat, som mycket lätt uppoxideras till rostfärgat järnoxidhydrat (*myrmalm*, *järnockra*). Angiver hög askhalt hos torven och verkar hämmande på växtligheten.

Vivianit är ett järnfosfat, som förekommer tillsammans med myrmalm och siderit. Vivianiten är i friskt tillstånd vit, men antager i luften mer eller mindre bjärt blå färg. Användbar som fosforsyre-gödning, om den, såsom dock mera sällan är fallet, förekommer nägorlunda ren i större mängder.

Kalktuff består av kolsyrad kalk, som i form av fasta skorpor utfällts kring mossor eller andra kärrväxter. Vanligen porös, men någon gång kompakt och (efter torkning) hård och i så fall användbar som byggnadssten; eljes, om den, såsom ofta är fallet, förekommer i märkliga, tämligen lätt tillgängliga lager, lämplig för kalkbränning.

Fältbestämning av torvens huminositet, halt av tuvdunsfibrer, rot-trådar och ved samt blöthetsgrad.

För angivande av torvslagens »förmultningsgrad» eller *huminositet* (H) användes vid torvinventeringen en 10-gradig skala:

- H1: Fullständigt oförmultnad och dyfri torv, som vid kramning i handen avger endast färglöst, klart vatten.
- H2: Så gott som fullständigt oförmultnad och dyfri torv, som vid kramning i handen avger nästan klart, färglöst vatten.
- H3: Föga förmultnad eller mycket svagt dyhaltig torv, som vid kramning i handen avger tydligt grumligt vatten, men där ingen torvsubstans passerar mellan fingrarna. Kramningsåterstoden ej grötig.
- H4: Dåligt förmultnad eller något dyhaltig torv, som vid kramning avger starkt grumligt vatten. Kramningsåterstoden något grötig.
- H5: Någorlunda förmultnad eller tämligen dyhaltig torv. Växtstrukturen fullt tydlig, men något beslöjad. Vid kramning

passerar någon torvsubstans mellan fingrarna, men mest starkt grumligt vatten. Kramningsåterstoden är ganska starkt grötig.

H6: Någorlunda förmultnad eller tämligen dyhaltig torv med otydlig växtstruktur. Vid kramning passerar högst omkring en tredjedel av torvsubstansen mellan fingrarna. Återstoden starkt grötig, men med tydligare växtstruktur än den okramade torven.

H7: Ganska väl förmultnad eller betydligt dyhaltig torv, i vilken dock ännu rätt mycket av växtstrukturen kan skönjas. Vid kramning passerar omkring hälften av torvsubstansen mellan fingrarna. Om dessutom vatten avgår, är detta vällingartat.

H8: Väl förmultnad eller starkt dyhaltig torv med mycket otydligt skönjbar växtstruktur. Vid kramning passerar omkring två tredjedelar av torvsubstansen mellan fingrarna och möjligen dessutom något vällingartat vatten. Återstoden består huvudsakligen av mot förtorvning mera motståndskraftiga fibrer och rottrådar.

H9: Så gott som fullständigt förmultnad eller nästan helt dyartad torv, i vilken nästan ingen växtstruktur framträder. Nästan hela torvmassan passerar vid kramning mellan fingrarna som en homogen gröt.

H10: Fullständigt förmultnad eller helt dyartad torv, i vilken ingen växtsubstans framträder. Hela torvmassan passerar vid kramning mellan fingrarna.

Myckenheten *tuvdunsfibrer* (F), *rottrådar* (R) och *trärester* (V) i torvens grundmassa anges med 4-gradiga skalor:

F₀, R₀, V₀: frånvaro av fibrer, rottrådar resp. trärester.

F₁, R₁, V₁: obetydlig förekomst av fibrer, rottrådar resp. trärester.

F₂, R₂, V₂: riklig, men ej övervägande förekomst av fibrer, rottrådar resp. trärester.

F₃, R₃, V₃: torvens huvudmassa utgöres av fibrer, rottrådar resp. trärester.

Jordarternas *blöthetsgrad* (B) anges efter en 5-gradig skala:

B₁: lufttorr.

B₂: något torkad.

B₃: normal vattenhalt.

B₄: mycket blöt.

B₅: övervägande fritt vatten.

För beredning av bränttorv är det av vikt att kunna bedöma sammanhållningen hos den av olika slags råtorv beredda produkten. Vid torvtekniska undersökningar användes i detta syfte en 5-gradig skala, grundad på erfarenheten från torvberedning. Vid S. G. U:s torvinventering bestämmes icke sammanhållning. Den kan emellertid efter

normer, utarbetade av statens torvingenjörer, bedömas med ledning av torvslagsbestämningen samt torvslagets huminositet och halt av fibrer, rottrådar och trärester.

Registret.

Vid rekognosceringen undersökes landet rutvis. Varje ruta motsvarar ett blad av Generalstabens karta i skalan 1 : 100 000 över södra Sverige. Efter hand som resp. kartblad färdigrekognoscerats, utarbetas kortregistret. Härvid numreras de undersökta torvmarkerna med en nummerserie för varje blad. Varje undersökt torvmark i landet kan sålunda betecknas med kartbladsnumret och torvmarksnumret å bladet. Nummerföljden löper från vänster till höger på bladet med början i nedre (södra) kanten samt ordnas så, att alla torvmarker inom en socken komma i följd. Fallor en torvmark i flera socknar, föres den till den socken, den största eller eljest viktigaste delen tillhör.

De registrerade torvmarkerna utmärkas på topografiska kartan och förses med resp. kortnummer. Om en torvmark fallor på olika angränsande kartblad, registreras den å det blad, där största delen ligger. Å övriga delar införes dess fullständiga registerbeteckning, d. v. s. både blad och kortnummer.

Torvmarkernas arealer angives på korten i avrundade tal efter uppmätning på de geologiska kartbladen med iakttagande av under rekognosceringen gjorda rättelser.

Under kortens rubrik »Byggnad» införes i sammandrag lagerföljden inom torvmarkerna i dess helhet eller inom olikartade delar av densamma. Därvid angivas torvslagen uppifrån nedåt samt dessas huminositet, blöthet samt halt av tuvdunsfibrer, rottrådar och ved. Dessa uttryckas dock icke i medelvärden utan så, att de förhärskande värdena återgivas med de underordnade tillfogade inom parentes, t. ex. H (5—) 6—7 (—8), vilket betyder, att huminositeten i lagret oftast är 6—7, men att smärre partier visa H5 och H8. Då inom ett som enhet behandlat lager olikhet föreligger mellan olika nivåer inom detsamma, angives detta. För lagrens mäktighet angives likaledes de förhärskande måtten, samt dessutom i vissa fall maximimått. Ändrar sig mäktigheten genom en som enhet behandlad mossdel, angives detta. Vidare angives torvmarkens totalmäktighet efter samma norm som lagermäktigheterna.

Under rubriken »Möjligt tillgodogörande» givas endast principiella anvisningar angående de sätt, på vilka torvmarkerna eventuellt kunna utnyttjas, d. v. s. huruvida och varest inom desamma finnes för bränsletillverkning (efter nuvarande metoder) eller för ströberedning lämplig torv, om någon del av torvmarksytan lämpar sig som odlings-

mark, samt huruvida bottnarna eller djupare liggande torvlager efter bortsehaktande av hela torvmassan eller någon del därav böra odlas (bottenodling). Detaljanvisningar angående olika sätt för bränsleframställning, huruvida eventuella odlingsytor böra begagnas såsom åker, äng eller för skogsbörd o. s. v., givas i regel icke. Den sakkunnige kan lätt i beskrivningen själv finna ledning för dylika specialfrågors besvarande. Med [] angives, att ett för viss användning anvisat lager icke är fullt tjänligt, t. ex. på grund av mindre god beskaffenhet, liten mäktighet eller svåråtkomlighet. Särskilt goda bränn-torv- eller strörtorvförekomster påpekas.

Detaljupplysningar utöver den summariska karakteristik registerkorten innehålla kunna hämtas ur de i Sveriges geologiska undersöknings arkiv förvarade fältdagböckerna, profilerna och rekognosceringskartorna.

Publicerat utdrag ur torvmarksregistret.

Sedan kortregistret till ett kartblad blivit helt utarbetat, utväljes ett antal torvmarksbeskrivningar, vilka jämte registerkartan offentliggöras. Bladen bibehålla den numrering, de hava i topografiska kartserien, även om de icke rekognosceras och utgivas i denna nummerföljd.

Vid utväljandet av de torvmarker, vilkas beskrivningar skola offentliggöras, tillämpas den normen, att alla torvmarker av 50 har ytvidd eller däröver medtagas. Av de mindre medtagas sådana, som anses äga särskilt intresse i praktiskt hänseende, alltså t. ex. särskilt goda bränn-torv- eller torvströmmossar.

Anvisningar för förfrågningar.

Å de tryckta registerkartorna återfinnas *alla* i registret upptagna torvmarker med resp. kortnummer. Önskas upplysning angående en torvmark, som ej medtagits i den tryckta beskrivningen, uppsökes torvmarken på registerkartan, och förfrågan göres hos Sveriges geologiska undersökning med angivande av såväl kartans i övre vänstra hörnet tryckta nummer som torvmarksnumret. Torvmarksnamn böra helst icke användas, då dylika ofta icke äro allmänt vedertagna, t. ex. då en och samma torvmark benämnes efter flera gårdar, som hava ägottor på densamma, eller ock kunna föranleda förväxlingar, t. ex. då samma namn brukas för ett flertal torvmarker i olika trakter, t. ex. Stormossen, Flomossen o. s. v.

Förfrågningar rörande torvmarker böra adresseras: Sveriges geologiska undersökning, *Stockholm 50*.

Kartbladet n:r 42 Vänersborg.¹

N:r 6.

Socken: Västerlanda. Areal 28 har.
 Ytbeskaffenhet. Mosskomplex. *A.* Den sydvästra delen, ljun-tuvdun-tuv-sävmosse med spridda martallar. *B.* Den mellersta delen, ljun-tuvdunsmosse med *Myrica*, tallskogsbevuxen. *C.* Den norra delen, ljun-tuvdun-tuvsävmosse med *Myrica*. — Inom den mellersta delen en mindre tjärn. Lutningsförhållanden. *A.* Den sydvästra delen ligger i nivå med torvmarken 42/5. *B.* Den mellersta delen c:a 1 m. högre och har naturligt avlopp från tjärnen mot SV. *C.* Den norra delen ligger c:a $2\frac{3}{4}$ m. högre än *A.*
 Byggnad.

A. Den sydvästra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (4—) 5 (—6); B 3; F 0; R 1;
V 0	c:a $1\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (7—) 8 (—9); B 3; F (0—) 1;
R 0 (—1); V 0	» 3 »
3. Underst: Sjödy	» 1 »
Totalmäktighet	c:a $5\frac{1}{2}$ m.

B. Den mellersta delen:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8; B (2—) 3; F 0; R 1; V 1 c:a 1 m.	
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 1 (—2) » 2 »	
3. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0	» $\frac{1}{2}$ »
4. Underst: Detritusgyttja	» $\frac{3}{4}$ »
Totalmäktighet	c:a $4\frac{1}{4}$ m.

C. Den norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv (nedåt björkosstorv), H 6—8; B 3
(—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0—1	c:a $2\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0;
V (0—) 1	» 1 »
3. Underst: Kärrdy, lerig och sandig	» $\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet	c:a $3\frac{1}{4}$ m.

Underlag. Lera och sand.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1—2; B: 1—3; C: 1—2. —
 Bottenodling i C: 2.

(F. Dt.)

¹ Fältundersökningarna å kartbladet Vänersborg äro utförda av G. BOBERG (*Boob.*), S. BORG (*S. Bg.*), L. BÄNG (*L. B.*), F. DAHLSTEDT (*F. Dt.*), H. FRITJOFSSON (*H. F-n.*), B. HALDEN (*B. H.*), E. A. LARSSON (*E. A. L.*), L. v. POST (*L. v. P.*) och N. WILLÉN (*N. W.*). Signaturerna efter torvmarksbeskrivningarna angiva, av vilken eller vilka rekognoscörer fältundersökningen utförts.

Registret är utarbetat av L. v. POST och N. WILLÉN.

N:r 18.

Socken: Västerlanda.

Areal 25 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med Myrica).

Lutningsförhållanden. Mossplanet horisontellt, c:a $2\frac{3}{4}$ m. över fastmar-
ken i NO. — Lutning mot NO.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv (i N nedåt utbildad som starrmosstorv), H (5—6—) 7—8; B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) intill 4 m.
(Mäktigast i södra delen.)
 2. Därunder: Skogsmosstorv (björkmosstorv), H 8; B 3 (—4); F 0; R 0—1; V 1—2 » $1\frac{1}{2}$ »
(Mäktigast i norra delen.)
 3. Underst: Kärrdy » $\frac{1}{4}$ »
- Totalmäktighet c:a $5\frac{1}{4}$ m.

Underlag. Sand och morän.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—2.

(F. Dt.)

N:r 19.

Socken: Västerlanda.

Areal 20 har.

Ytbeskaffenhet. Belägen omkring sjön Småvatten. V om denna en c:a 200 m. lång bergholme. A. Östra delen närmast omkring sjön, björktallmosse med ljung, tuvdun, Myrica och starr. B. Södra delen, lövkärr med tall, starr och strödda Sphagnumtuvor. C. Norra delen, ljungtuvdunsmosse med Myrica.

Lutningsförhållanden. A. Östra delen höjer sig c:a $\frac{1}{4}$ m. över sjön. B. Södra delen höjer sig c:a $\frac{1}{2}$ m. över sjön. C. Norra delen höjer sig c:a 2 m. över sjön.

Byggnad.

A. Östra delen närmast omkring sjön Småvatten:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1—2 c:a $2\frac{1}{2}$ m.
 2. Därunder: Lövkärrtorv (upptill kärrdyartad), H 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0; V 2 » 2 »
 3. Därunder: Cuspidatumtorv, H 7; B 3; F 0; R 0; V 0 » $\frac{1}{2}$ »
 4. Underst: Sjödy » $1\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a $6\frac{1}{2}$ m.

B. Södra delen:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1 (—2) intill $4\frac{1}{2}$ m.
 2. Underst: FräKentorv, dyig c:a $\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a 5 m.

C. Norra delen:

1. Överst: Skogsmosstorv (rismosstorv och björkmosstorv), H (7—) 8; B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 1 c:a 1 m.
 2. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 1—2 » $\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a $1\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera.

Möjligt tillgodogörande. Brännortv: A: 1—3 [4?]; B: 1; C: 1—2. —
Bottenodling på underlaget i C.

(F. Dt.)

N:r 20.

Socken: Västerlanda.

Areal 25 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar och Myrica, delvis med öppna dyhöljor).

Lutningsförhållanden. Torvmarken nästan plan, sluttar mot NNV och SO.
Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—4 (—5); B 3 (—4); F 0
(—1); R 0 (—1—2); V 0 c:a 2 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 8 (—9); B 3 (—4);
F (0—) 1; R 0 (—1); V 0—1 » 1 »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3 (—4); F 0; R 0;
V 1 (—2) intill 2 »
(Bottenlager med undantag för norra viken.)
- Underst (i norra viken):
4. Vasstov, gyttjig } c:a 1/2 »
5. Gyttja } c:a 5 1/2 m.

Totalmäktighet c:a 5 1/2 m.

Underlag. Berg.

Nuvarande användning (1919). Strörtorvtäkt i nordöstra viken.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Brännortv: 2—3.

(F. Dt.)

N:r 32.

Socken: Tunge.

Areal 35 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka öppna höljor, mot NV och N övergående i Myrica-tuvsävsmosse) med randskog av tall. I östra delen en mindre tjärn.

Lutningsförhållanden. Mossplanet horisontellt, c:a 2 1/2 m. över laggbäcken. i SO. Tjärnen ligger c:a 2 m. över samma laggbäck.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B 3 (—4);
F 0—1; R (0—) 1; V 0 c:a 3 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstov), H (7—) 8—9;
B 3 (—4); F (0—) 1; R 0—1; V 0 (—1) intill 2 1/2 »
 3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1;
V (0—) 1 (—2) » 2 »
(Bottenlager i V och N.)
 4. Underst: Sjödy » 2 »
- Totalmäktighet c:a 8 1/2 m.

Underlag. Lera.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Brännortv: 2—3 [4?].

(F. Dt.)

N:r 34. Kulemossen.

Socken: Tunge samt Fors.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), i norra fliken björkskogsbevuxen, i södra fliken runt kanterna tall och björk.

Lutningsförhållanden. Mossytan höjer sig mot S från avloppsbacken i

NO och ligger i södra fliken c:a 5 m. över dennas botten. Det centrala partiet ligger c:a 3—4 m. över samma punkt.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3 (—4);
F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 (—1) intill 4 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkosstorv), H (7—) 8—9;
B 3; F 0—1; R 0—1; V 0—1 (—2) » 2 »
Bottenlager i norra delen av det centrala partiet;
saknas i södra delen av det centrala partiet och ersät-
tes där av:
3. Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0—1 c:a 1/2 »
Underst (i södra delen av centrala partiet):
4. Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0—1 } . . . intill 1 1/2 »
5. Kärrdy } . . .
6. Underst (i norra och södra flikarna): Lövkärrtorv, H 8
(—9); B 3; F 0; R 0; V 1 c:a 1/2 »
Totalmäktighet c:a 6 1/2 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Strörtorvtäkt strax S om vägen till gården Kulemossen. — Odling över norra flikens norra kantpartier.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1 (god). — Bränntorv: 2—5. — Bottenodling (hellre än bränntorvtäkt?) på 3, 5 och 6.

(F. Dt.)

N:r 54. Bidals mosse.

Socken: Ale-Skövde samt Hålanda.

Areal 110 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse) med randskog i V och i Ö erosionsbrant mot en mindre sjö. I östra delen av mossen c:a 200 m. från sjön bergöar och morän uppstickande. En smal flik S om sjön utgöres av kärrmark.

Lutningsförhållanden. Mossplanets högsta del (i V) når 7 m. över sjön i Ö. Den östra delen ligger c:a 4 m. över sjön.

Byggnad.

A. Högmossen, huvuddelen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); (i västra delen 1/4 m. — H 6 2 1/4 m. under ytan); B 3 (—4);
F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 intill 4 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, H (5—6—) 7—8 (—9); B 3;
F (0—) 1 (—2); R 0—1; V 0 (—1) » 3 1/2 »
(Mäktigast i västra delen; bottenlager närmast V om bergön i Ö.)
 3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 1
(—2) » 2 1/2 »
(Endast i östra delen, mäktigast mot sjön.)
 4. Därunder: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2;
V 0 (—1) c:a 1/2 »
(Endast i västra delen; bottenlager längst i V.)
 5. Därunder: Starrtorv, H 6; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . » 1/2 »
 6. Underst: Sjödy (endast i östra delen) » 2 1/2 »
- Totalmäktighet c:a 8 1/2 m.

B. Högmossen, sydvästra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv (björkosstorv), H (7—) 8; B 3;
F 0—1; R 0 (—1); V 0—1 c:a 1¹/₂ m.
2. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 2 » 1¹/₄ »
(Torvlagret i allmänhet tunt.)

C. Kärrmarken:

Torvlagret tunt 1/4—1/2 m.

Underlag. Berg och lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i västra delen. Odling å fliken S om sjön.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—5 [6?];
B: 1—2. — Bottenodling (delvis). — Odlingsmark: C.

(F. Dt.)

N:r 55.

Socken: Ale-Skövde samt Hålanda. Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Mosskomplex (ljung-tuvdunsmossar här och var med mar-tallar och Myrica), uppdelat av bergöar och bergryggar.

Lutningsförhållanden. Torvmarken höjer sig från N till S c:a 1 m. Av-lopp till sydvästra viken av torvmarken 42/54.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv (björkosstorv), H (5—7—) 8
(—9); centralt överst 1/2 m. H 3; B 3; F (0—) 1
(—2); R 0—2; V 0 (—1) c:a 2 m.
(Bottenlager i norra delen.)
2. Underst: Lövkärrtorv, centralt kärrdy, H 9; B 3; F 0;
R 0 (—1); V 0—1 intill 1¹/₂ »
Totalmäktighet c:a 3¹/₂ m.

Underlag. Lera och berg.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt centralt å torvmarken.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—2.

(F. Dt.)

N:r 57.

Socken: Hålanda.

Areal 45 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse mot S övergående i en tall- och björkoskogsbevuxen mosse) mellan Vanderydsvattnet och Ängsjön, samt omkring bäcken från den senare till den förra. — Tämmligen breda kärrmarker dels i NV, dels utefter östra stranden av Ängsjön.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig till c:a 2¹/₂ m. över Vande-rydsvattnet och bäcken från Ängsjön.

Byggnad.

Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4 (—5); B 3; F 0—1; R
1—2; V 0 c:a 3/4 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—7—)
8; B 3; F 0—1; R 0—1 (—2); V 0—1 » 1 »
3. Underst: Kärrdy, H 9; B 3 (—4); F 0; R 0—1; V
0—1 intill 4¹/₂ »
Totalmäktighet c:a 5 à 6 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Odling å kärrmarkerna i NV och SO. Möjligt tillgodogörande. Strötorg: 1 (avverkas lämpligen tillsammans med underliggande bränntorg). — Bränntorg: 2—3.

(F. Dt.)

N:r 60.

Socken: Hålanda samt Ale-Skövde. Areal 50 har. Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka martallar och här och var vittutgrenade dyhöljor); genomflytes i södra delen av en bäck, och S om denna övergår torvmarken i försumpad, snårig tall-björkskog. Torvmarken gränsar i NO till Vanderydsvattnet.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig c:a $2\frac{1}{2}$ m. över bäckens botten.

Byggnad.

Högmossen (N om bäcken):

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4 —5); B 3;
F 0—1; R 0—1 (—2); V 0	intill $2\frac{3}{4}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkosstorv; i S uppåt starr-
mosstorvartad, H (7—) 8; B 3; F 0—1 (—2); R 0—1;
V 0 (—1)	> $1\frac{1}{4}$ >
3. Underst: Lövkärrtorv (i S kärrdy), H 8—9; B 3; F 0;
R 0 (—1); V 0—2	> $\frac{3}{4}$ >
Totalmäktighet	c:a $4\frac{1}{2}$ m.
<i>Den försumpade tall- och björkskogen</i> (S om bäcken):	
Torvlagret tunt	c:a $\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera.

Möjligt tillgodogörande. Strötorg: 1. — Bränntorg: 2—3.

(F. Dt.)

N:r 79.

Socken: Erska samt Lagmansered. Areal 85 har. Ytbeskaffenhet. A. Området N om landsvägen Erska—Lagmansered, högmosse (ljung-tuvdunsmosse med spridda martallar). B. Den sydöstra viken, ljung-tuvdunsmosse i V, mot Ö övergående i starrkärr. C. Den sydvästra viken, kärrmark.

Lutningsförhållanden. A. Mossplanet höjer sig till c:a $1\frac{3}{4}$ m. över laggbäcken i N. Huvudlutning mot S. B. Dränerad. C. Plan.

Byggnad.

A. Området N om landsvägen Erska—Lagmansered:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (5—8—) 9 (—10); i norra
delen $\frac{1}{4}$ m. H $4\frac{3}{4}$ m. under ytan; B 3; F (0—)
1 (—2); R 0—1; V 0 (—1)	intill $3\frac{1}{2}$ m.
Därunder:	
2. (I södra delen): Lövkärrtorv, H 10; B 3; F 0; R 0; V 1 c:a	$\frac{1}{2}$ >
3. (I norra delen): Vastorv, H 5; B 3; F 0; R 3; V 0	> $\frac{1}{2}$ >
Underst:	
Gyttjor (leryttja)	> $\frac{1}{2}$ >
Totalmäktighet	c:a $4\frac{1}{2}$ m.

B. Den sydöstra viken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 10; B 3; F 0—1; R 0 (—1);
V 0—1	c:a 1 m.

2. Därunder: Kärrdy, H 10; B 3; F 0; R 1; V 0 . . .	c:a	$\frac{1}{2}$ m.
3. Underst: Gyttja		$\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet	c:a	$1\frac{3}{4}$ m.

C. Den sydvästra viken:

Torvlagret tunt, delvis bortodlat.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). A. Strö- och brännortvtäkt i södra delen. Odling i norra hörnet samt i sydöstra kanten. B. Odling utefter östra kanten. C. Odling över större delen.

Möjligt tillgodogörande. Brännortv: A: 1—3; B: 1—2.

(Boob.)

N:r 95. Rännamossen.

Socken: Magra. Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), öppen, omgiven av väl markerade laggar, som i N och SO bli rätt breda kärrpartier.

Lutningsförhållanden. Huvudlutning mot N. Mossplanet höjer sig till c:a $4\frac{1}{4}$ m. över laggbäcken i S. Från de högsta partierna små bäckar ned mot laggarna.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6—9 (—10); (med tunna linser av H (2—) 3—4 (—5) på olika nivåer); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 intill $5\frac{3}{4}$ m. (Mäktigast mitt på mossen.)

2. Därunder (endast mot kanterna): Lövkärrtorv (nedåt delvis startortvartad), H 9—10; B 3; F 0; R 0 (—1); V 2 c:a 1 »

3. Underst: Gyttja » $\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet c:a $6\frac{1}{4}$ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Strörtortvtäkt i SO (harvning). Stickortvtäkt i Ö. Odling längst i N och SO.

Möjligt tillgodogörande. Brännortv: 1—2. — Bottenodling i kantdelarna på 2.

(Boob.)

N:r 96. St. Lärkemossen.

Socken: S. Härene samt Kullings-Skövde, Fåglum, Bergstena och Barne-Åsaka. Areal 1,325 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse, omkring ett av Nossans tillopp, genom kärrmark och bergpartier delad i tre huvudpartier. A. Norra delen (ned till landsvägen och fastmarken vid Hagö), högmosse (ljung-tuvdunsmosse); i NO, Ö om ån kärrmark. B. Östra fliken, S om Huken, högmosse (ljung-tuvdunsmosse) med obetydliga kärrlaggar, genom en sänka (kärrmark) skild från föregående område. C. Södra delen (S om landsvägen och fastmarken vid Hagö), högmosse (ljung-tuvdunsmosse), förbunden med norra delen genom två sund (kärrmark) vid Hagö.

Lutningsförhållanden. Hela torvmarken dräneras genom ån. A. Mossplanet höjer sig upp till c:a $5\frac{1}{4}$ m. över ån, kärrmarken upp till $1\frac{1}{2}$ m. B. Mossplanet höjer sig i Ö upp till 4 m. över ån. C. Mossplanet höjer sig mot SO upp till c:a $5\frac{3}{4}$ m. över ån.

Byggnad.

A. Norra delen:

Högmosse:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (3—) 4 (—5); på gränsen mellan Åsaka och Fåglum ytligt $1\frac{1}{2}$ m. H 6 (—7); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2 —3); R (0—) 1—2 (—3); V 0 . c:a 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, delvis nedåt starrmosstorvartad), H 6—9 (—10); med tunna linser H (4—) 5 på olika nivåer; B 3 (—4); F 0—1 (—2); R 0 (—1); V 0 (—1) intill 2 »
 3. Därunder (inom centrala partiet): Lövkärrtorv, H 8 (—9); B (2—) 3 (—4); F 0; R 0 (—1); V 1 (—2) » $2\frac{1}{4}$ »
(Bottenlager i den centralare delen.)
 4. Därunder (inom kantpartierna): Starrtorv (ojämnt humifierad), H 2—4—6—8; B 3 (—4); F 0; R (1—) 2 (—3); V 0 » 2 »
(Bottenlager i kantpartierna i S och V.)
 5. Underst: Sjödy och gyttja (endast i nordöstra delen) » 1 »
- Totalmäktighet c:a $5\frac{1}{2}$ à 6 m.

Kärrmarken:

Starrtorv, upptill delvis myllartad, H 7; B (2—) 3; F 0; R 1—2; V 0 (—1) c:a 1 m.

B. Östra fliken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3) —4; B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 intill 2 m.
(Mäktigast i Ö.)
 2. Därunder (endast i västra delen): Sphagnumtorv, H 8; B 3; F (0—) 1; R 0—1; V 0 » 2 »
 3. Därunder: Starrtorv, i V H 2—3; i Ö delvis starrmosstorvartad H 6—7; B 3 (—4); F 0; R (1—) 2; V 0 (—1) » 2 »
 4. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3—4; F 0; R (0—) 1; V (0—) 1 » $\frac{3}{4}$ »
- Totalmäktighet $3\frac{1}{4}$ — $4\frac{1}{4}$ m.

C. Södra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5—6); (i nordöstra delen med 1 m. H 7—8 omkring $3\frac{1}{4}$ m. under ytan); B 3—4; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 intill 5 m.
(Mot Ö starkt tilltagande mäktighet.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (7—) 8 (—9); (i södra delen $\frac{1}{2}$ m. H 2—4 c:a 3 m. under ytan); B 3 (—4); F 0 (—1); R 0; V 0 (—1) » $3\frac{3}{4}$ »
 3. Därunder (endast mot norra kantpartiet): Starrtorv, H 3—6; B 3; F 0 (—1); R 2 (—3); V 0 c:a 1 »
 4. Underst: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1); V (1—) 2 intill $1\frac{1}{4}$ »
- Totalmäktighet c:a 5 à 6 m.

Underlag. Sand, längst ut i sydöstra fliken lera.

Nuvarande användning (1919). A. Strö- och sticktorvtäkt på västra sidan om ån. Odling å kärrmarken Ö om ån. B. Sticktorvtäkt runt kan-

terna. Sänkan, som skiljer mosspartiet från A., är odlad. C. Odling S om fastmarkspartiet vid Hagö.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1; C: 1. — Brännortov: A: 2—4; B: 2—4; C: 2—4. — Bottenodling i A: 3 och A: 4; i B: 4; i C: 4. (S. Bg.)

N:r 97.

Socken: S. Härene samt Tumberg och Eggvena. Areal 210 har. Ytbeskaffenhet. Kärrmark omkring Nossan och dennas tillflöden, i norra delen med här och var uppstickande sandkullar.

Lutningsförhållanden. Plan, ca 1 m. över Nossans högvattenlinje.

Byggnad.

1. Överst (i östra delen): Diatomacéjord, i östra delen ett tunt skikt över hela torvytan, men i övrigt här och där avbrutna översvämningsvallar av i regel omkring 50 m. bredd längs huvudåns stränder intill $\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Kärrtorv, även utbildad som lövkärrtorv och startorv, samt på sina håll överlagrad av linser med vasstorv, ävensom ställvis söndersprängd av inlagrad svämpera och svämtorv, H 7—8; (som startorv även låghumifierad); B 3; F 0; R 1—2; V 0—2 » $4\frac{1}{2}$ »
3. Underst: Sjödy » $1\frac{1}{2}$ »
(I södra och sydöstra delen.)

Totalmäktighet ca 3 à 4 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Odling över hela torvmarken.

Möjligt tillgodogörande. Diatomacéjorden knappast brytvärd. (S. Bg.)

N:r 104. Store Mosse.

Socken: Fölene samt Väster-Bitterna. Areal 100 har. Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse) med en från N till S gående sänka vid den från S inskjutande bergudden; mot S i den i V om nämnda bergudde belägna fliken övergående i kärrmark. I den nordligaste fliken en mindre göl.

Lutningsförhållanden. Allmän lutning från N mot S. De norra partierna höja sig upp till 6 à 8 m. över vattenytan i den sydligaste flikens laggbäck.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—4; (centralt i västra delen $\frac{1}{2}$ m. H 6 $1\frac{1}{2}$ m. under ytan); B 3—4 (—5); F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 intill $3\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—7—) 8 (—9); (i nordöstra delen ca 1 m. H 4 4 m. under ytan); B 3 (—4); F 0—1 (—2); R 0 (—1—2); V 0—1 » $3\frac{1}{4}$ »
(Bottenlager i västra fliken och västra delen av östra partiet.)
3. Därunder: Lövkärrtorv, H (7—) 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0 (—1); V 1—2 » $1\frac{1}{2}$ »
(Bottenlager över större delen av mossen.)

4. Underst: Gyttja (bottenlager i norra fliken och centralt i östra partiet) c:a $1\frac{1}{2}$ m.
Totalmäktighet c:a 5 à 6 m.

Avvikande byggnad ha:

B. Området kring den i N—S gående sänkan:

1. Överst: Sphagnumtorv (delvis nedåt starrmosstorvartad),
H 6—8 (—9); B 3—4; F 0 (—1—2); R (0—) 1—2;
V 0 (—1) c:a 2 m.
2. Underst: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1);
V 1 (—2) intill $1\frac{3}{4}$ »
Totalmäktighet c:a 3 m.

C. Södra delen av östra partiet:

1. Överst: Starrtorv, H 9; B (3—4—) 5; F 0; R 2; V 0 . c:a $1\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Starrmosstorv, H 6—8; B 3—4; F 1; R 1—2;
V 0 » 1 »
3. Därunder: Sphagnumtorv, H 5—7; B 3—4; F 0; R 1;
V 0 » $1\frac{1}{2}$ »
4. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3—4; F 0; R 0; V
(1—) 2 » 1 »
Totalmäktighet c:a 5 m.

D. Kärrmarken:

Lövkärrtorv, H 6; B 3; F 0; R 0; V (0—) 1 c:a $\frac{3}{4}$ m.

Underlag. Sand, lera och morän.

Nuvarande användning (1919). Odling över sydligaste flikens kärrmark. Brännortvtäkt i de mellersta delarna av sydligaste fliken.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Brännortorv: A: 2—3; B: 1—2; C: 1—4. — Bottenodling i A: 3; B: 2; C: 4.

(S. Bg.)

N:r 109.

Socken: Väster-Bitterna och Öster-Bitterna. Areal 85 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark, omkring ett par smärre bäckar.

Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

Kärrtorv, upptill myllartad, H 8; B (2—) 3; F 0; R
(0—) 1; V 0 c:a $1\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Odling över hela torvmarken.

(S. Bg.)

N:r 112.

Socken: Öster-Bitterna. Areal 170 har.

Ytbeskaffenhet. I norra delen två högmosssepartier (ljung-tuvdunsmossar ställvis med Myrica och tuvsäv), den västra betydligt mindre än den östra. Åtskilda genom lagg- och kärrpartier. — Hela södra delen (S och SO om Rannö) intages av kärrmark.

Lutningsförhållanden. Den västra högmossen höjer sig upp till c:a 2 m. över vattenytan i avloppsdiket, den östra sluttar från Ö mot V och höjer sig vid västra kanten upp till $4\frac{3}{4}$ m. över avloppet.

Byggnad.

Högmossarna:

A. Den västra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3 (—4); F 0;
R 1 (—2); V 0	c:a	1 ¹ / ₂ m.
2. Därunder: Starrtorv, H 5—6; B 3; F 0; R 2; V 0	»	1 »
3. Underst: Kärrtorv, nedåt kärrdyartad, H 8—9; B 3;
F 0; R 0 (—1); V 0 (—1)	»	3/4 »
Totalmäktighet	c:a	3 ¹ / ₄ m.

B. Den östra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, i V nedåt delvis starrmosstorv-
artad, H (1—) 2—3 (—4—5); B 3 (—4); F 0 (—1);
R 0—1; V 0	intill	2 ³ / ₄ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, i V delvis
starrmosstorvartad), H 7 (—8—9); B 3 (—4); F 0; R
(0—) 1 (—2); V 0 (—1)	»	1 »
(Bottenlager i de östra flikarna.)		
3. Därunder: Kärrtorv (starrtorv eller lövkärrtorv), H 8—9;
B 3; F 0; R 0—1 (—2); V (0—) 1 (—2)	»	1 ¹ / ₂ »
(Bottenlager över större delen av mossen.)		
4. Underst (på ett ställe i östra delen): Sjödy och gyttja	c:a	3/4 »
Totalmäktighet	c:a	4 m.

Kärrmarken:

C. I söder:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 6; B 3; F 0; R 0—1; V 1	c:a	1/2 m.
2. Därunder: Starrtorv, H (5—) 6; B 3; F 0; R (1—) 2;
V 0	»	1 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 1 »	»	1/2 »
Totalmäktighet	c:a	2 m.

D. Mellan högmossarna:

1. Överst: Kärrtorv, H 7; B 2—3; F 0; R 1; V 0	c:a	1 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8 (—9); B 3; F 0; R 0 (—1);
V 1	»	1 »
3. Underst: Kärrdy	»	1/2 »
Totalmäktighet	c:a	2 ¹ / ₂ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt N om Ramnö samt på de två mot Ö utskjutande flikarna, ävensom å det västra högmossepartiet. Odling å hela södra kärrmarken samt här och var i de övriga lagg- och kärrpartierna i norra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1 (god), B: 1 (god). — Bränntorv: A: 2—3; B: 2—3; [C: 1—3; D: 1—3]. — Bottenodling åtminstone i B: 3. — Odling (i stället för bränntorvtäkt?) på C. och D.

(S. Bg.)

N:r 113. Elgareds mosse.

Socken: Herrljunga samt Väster-Bitterna och Lekåsa. Areal 250 har. Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex, där de skilda högmossarna (öppna ljung-tuvdunsmossar) förenas genom kärrpartier. A. Högmossen i nord-

västra fliken. — *B.* Centralpartiets högmosse. — *C.* Högmossen S om Bäckja, genom en sänka skild från det centrala partiet. — *D.* Den sydöstra högmossen, omkring en liten tjärn, längst i S söndersplittrad av bergöar och uppstickande morän. — *E.* Kärrmarkerna.

Lutningsförhållanden. Avlopp åt NV. *A.* Mossplanet ligger c:a 2 m. över avloppet. *B.* Mossplanet ligger 3 à 3½ m. över avloppet i NV. *C.* Mossplanet ligger c:a 1¾ m. över omgivande kärrpartier. *D.* Området omkring tjärnen ligger c:a 1 à 2 m. över dess yta (i norra delen 2 m. och i västra delen c:a 1 m.).

Byggnad.

A. Högmossen i nordvästra fliken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 0—1; R 0; V 0 intill	1½ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (5—) 6—7;
B 3; F 0—1 (—2); R 0 (—1); V 0 (—1)	c:a 3½ »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1);
V (1—) 2	intill 2 »
4. Därunder: Cuspidatumtorv, H (3—) 4; B 3; F 0; R 0
(—1); V 0—1	c:a ½ »
5. Underst: Gyttja och sjödy	» ½ »
Totalmäktighet	c:a 6 à 6½ m.

B. Centralpartiets högmosse:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3—4); B 3 (—4); F 0
(—1); R (0—) 1; V 0	intill 2 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), delvis (i V)
nedåt starrmosstorvartad, H (3—5—) 6—7 (—8), ojämn
och växlande på olika nivåer; B 3 (—4); F 0—1 (—2);
R 0 (—1); V 0 (—1)	» 5 »
(Mäktigast i södra och mellersta delen.)	
3. Därunder: Lövkärrtorv, ställvis kärrdyartad, H 8—9;
B (2—) 3; F 0; R 0—1; V 1—2	» 2¼ »
(Bottenlager inom större delen av området.)	
4. Underst (centralt): Gyttja	tunt lager
Totalmäktighet	c:a 6 m.

C. Högmossen S om Bäckja:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B (2—) 3; F 0 (—1);
R 1; V 0	c:a 1½ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 5—8; B 3;
F 0—1; R 0 (—1); V 0 (—1)	» 3 »
3. Underst: Starrmosstorv, H 6—7; B 3; F 0; R 2; V 0	» ½ »
Totalmäktighet	c:a 5 m.

D. Den sydöstra högmossen:

I. Norra delen:

Sphagnumtorv, H 8—9; B (2—) 3; F 1; R 0; V 0—1 . c:a 2 m.

II. Västra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4; B 2; F 0; R 0; V 0	c:a ½ m.
2. Därunder: Skogsmosstorv, H 7; B 3—4; F 0; R 0; V 1	» 1 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 2—3; F 0; R 0; V 1	» 1½ »
Totalmäktighet	c:a 2 m.

III. Södra delen:

Torvlagret ställvis mycket tunt.

E. Kärrmarkerna:

I. Vid ingången till den nordvästra fliken:

1. Överst: Starrtorv, H 2—4; B 3; F 0; R 2—3; V 0 . . . c:a	1	m.
2. Underst: Lövkärrtorv, H 7—8; B 3—4; F 0; R 0 (—1); V 0—2 »	1	»
Totalmäktighet c:a	2	m.

II. Laggbildningarna i Ö:

Lövkärrtorv, H (7—8—) 9; B 3; F 0; R 0—1; V 1—2 c:a 3 m.

Underlag. Lera, sand och morän.

Nuvarande användning (1919). Elgareds torvströfabrik på norra delen av centralpartiets högmosse, samt strötorvtäkt i mindre skala inom områdena A. och C. Brännortvtäkt i D., speciellt på västra sidan om tjärnen. — Odling över sydöstra och östra laggarna, ävensom sänkan mellan B. och C. Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B: 1 (under avverkning); C: 1. — Brännortv: A: 2—4; B: 2 (ojämn) —3; C: 2—3; D. I: 1; D. II: 1—3; [E: 1—2;] E. II.

(S. Bg.)

N:r 117.

Socken: Forshälla.

Areal 130 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex, starkt förgrenat och genom bergöar och kärrstråk uppdelat i 6 skilda högmossepartier, i N omkring och utmed en mindre bäck, i SO sträckande sig ned till sjön Toggevattnet. A. Ljungtuvadunsmosse i nordvästligaste delen av torvmarken. B. Ljungmosse med tall på östra sidan om bäcken, SO om torpet Granskogen. C. Ljungtuvadunsmosse, SV om föregående och S om Granskogen. D. Ljungtuvadunsmosse, V om föregående i torvmarkens sydvästra hörn. E. Ljungtuvadunsmosse delvis med martallar, närmast N om Toggevattnet. F. Ljungtuvadunsmosse i torvmarkens östra del och rakt N om föregående, från vilken den skiljes genom en c:a 25 m. bred starrmossesänka; övergår mot NO i en skogsmosse med gran, björk och tall samt Myrica. — Kärrmarkspartierna ha morän här och var uppstickande, — ett sydligt parti mellan D. och E. är utbildat såsom skogskärr.

Lutningsförhållanden. De norra och nordvästra delarna ha avlopp åt NO genom bäcken. A. Mossplanet c:a $1\frac{1}{4}$ m. över bäcken. B. Mossplanet c:a $1\frac{1}{4}$ m. över bäcken. C. Mossplanet c:a $\frac{1}{2}$ m. över fastmarkskanten i N. D. Mossplanet i nivå med föregående. E. Mossplanet ligger c:a $3\frac{1}{4}$ — $3\frac{1}{2}$ m. över Toggevattnet. F. Mossplanet höjer sig upp till c:a 3 m. över Toggevattnet. — Sänkan, som skiljer E. från F., ligger c:a $1\frac{1}{4}$ m. över Toggevattnet. — Kärrmarkerna i nordvästra delen ligga $1\frac{1}{4}$ à $1\frac{1}{2}$ m. över bäcken.

Byggnad.

Högmossarna:

A. Ljungtuvadunsmossen i nordvästligaste delen av torvmarken (på kartbl. 41 Uddevalla):

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—5 (överst och underst H 5); B 3; F 0 (—1—2); R 1; V 0 c:a	2	m.
2. Därunder: Björkmosstorv, H 8; B 3—4; F 0; R 0; V 1 »	$\frac{1}{2}$	»

3. Underst: Kärrdy	c:a	1/4 m.
Totalmäktighet	c:a	2 ³ /4 m.

B. Ljungmossen Ö om bäcken, SO om Granskogen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4; B 3; F 1; R 2; V 0	c:a	1/2 m.
2. Därunder: Björkosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 2	»	1/2 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 1—2	»	1/2 »
Totalmäktighet	c:a	1 ¹ /2 m.

C. Ljung-tuvdunsmossen S om Granskogen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—5—7; B 3; F 0 (—1); R 1 (—2); V 0	c:a	1 ¹ /2 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H (7—) 9; B 3; F 0; R 0 (—1); V 1—2	»	3 »
3. Därunder: Cuspidatumtorv, H 4; B 3; F 0; R 0—1; V 0	»	1/2 »
4. Underst: Sjödy och gyttjor (leryttja)	»	1 »
Totalmäktighet	c:a	6 m.

D. Ljung-tuvdunsmossen i torvmarkens sydvästra hörn:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2; B 3; F 0; R 1; V 0	c:a	1 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 1; R 1; V 0	»	³ /4 »
3. Underst: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad, H 8; B 3; F 0; R 0 (—1); V (0—1—) 2	»	2 »
Totalmäktighet	c:a	3 ³ /4 m.

E. Ljung-tuvdunsmossen närmast N om Toggevattnet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—4 (—5); B 3 (—4); F 0 (—1); R 0—1; V 0	intill	3 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkosstorv), H (5—7—) 8; B 3; F (0—) 1; R 0—1; V 0 (—1—2)	»	2 »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V (1—) 2	»	4 »
(Mäktigast i södra delen.)		
4. Därunder: Kärrdy	»	2 »
(Mäktigast i norra delen.)		
5. Underst: Sjödy (endast i norra delen av huvudområdet)	c:a	1 »
Totalmäktighet inom huvudområdet	c:a	9 m.

F. Ljung-tuvdunsmossen i östra delen, N om föregående (E.):

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—5; B 3; F 0—1; R 1; V 0	intill	2 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 7 (—9); B 3; F 0 (—1); R (0—) 1; V 0—1 (—2)	»	1 »
(Bottenlager i södra delen.)		
3. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 0	} I norra delen . c:a	2 »
4. Underst: Kärrdy, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 0		
Totalmäktighet	c:a	3 ¹ /2 m.

Avvikande byggnad har sänkan i östra delen mellan E. och F:

1. Överst: Starrmosstorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0	c:a	1/2 m.
---	-----	--------

2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0—1;
V (1—) 2 c:a 3 m.
3. Underst: Kärrdy, H 9; B 3; F 0; R 1; V 0—1 . . . » 1 »
Totalmäktighet c:a 4¹/₂ m.

Kärrmarkerna:

1. Överst: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad, H 8—9; B 2—3;
F 0; R (0—) 1; V (0—) 1 intill 1¹/₄ m.
2. Underst: Sjödy (dock endast anmärkt från ett område
Ö om Granskogen) tunt lager
Torvlaget flerstädes mycket tunt.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Odling över större delen av kärrmarkerna. Strörotvtäkt strax N om Toggevattnet.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; D: 1; E: 1; F: 1. — Bräntorv: [A: 2—3;] B: 1—3; C: 1—3; D: 2—3; E: 2—4; F: 2—4. — Bottenodling åtminstone i B: 3 och i F: 2, F: 3—4.

(F. Dt.)

N:r 118.

Socken: Forshälla.

Areal 55 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse, i S med Myrica), mot SV utlöpande i en flik, som till större delen utgöres av kärrmark (gran-björkkärr). På västra sidan av högmossen likaså rätt breda kärrmarker.

Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a 3¹/₂ m. över avloppet (en mindre bäck i V med fall mot N). Den sydvästra fliken c:a 1¹/₂ m. över avloppet.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5), i mellersta delen ¹/₂ m. H 6 c:a 3 m. under ytan; B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 intill 4 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkmosstorv), H 7—8 (—9); B 3; F 0—1 (—2—3); R 0 (—1); V 0 (—1—2) . . . » 1¹/₂ »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 1—2 c:a 1¹/₂ »
(Bottenlager i södra delen.)
4. Därunder (endast centralt): Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1; V 0—1 » ¹/₂ »
5. Underst: Sjödy och gyttja intill ¹/₂ »
Totalmäktighet c:a 6 à 7 m.

B. Sydvästra fliken:

1. Överst: Björkmosstorv, H 8; B 3; F 1; R 1; V 1—2 . . c:a ¹/₂ m.
2. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0 . . . » ¹/₂ »
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 2 . . . » 1 »
4. Underst: Kärrdy, B 3; F 0; R 1—2; V 0 » ¹/₂ »
Totalmäktighet c:a 2¹/₂ m.
Kärrmarken flerstädes med tunt torvlager c:a ³/₄ m.
Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i södra delen. — Odling i södra änden av den sydvästra fliken samt V om avloppsbacken.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Brännortv: A: 2—4; B: 1—4. (F. Dt.)

N:r 122.

Socken: Hjærtum.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, i V och Ö gränsande till Örsjön, avdelat i två delar genom vägen till St. Näs. Ö om denna väg i NV kärrmark, mot SO övergående i en ljung-Myricamosse med tall och björk. Närmast V om nämnda väg en högmosse (ljung-tuvdunsmosse) med strödda martallar. Denna övergår mot V i ett skogskärr, delvis med grov skog. Lutningsförhållanden. Kärrmarkerna ligga c:a $\frac{3}{4}$ m. över Örsjön. Den östra ljung-Myrica-mossen höjer sig upp till c:a $1\frac{1}{2}$ m. över Örsjön, och den västra högmossen c:a $1\frac{3}{4}$ m. över Örsjön.

Byggnad.

A. Ljung-Myrica-mossen i Ö:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4—6; B 3; F 0—1; R 1; V 0	c:a	1	m.
2. Underst: Björkosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 1—2	»	$\frac{1}{2}$	»
Totalmäktighet	c:a	$1\frac{1}{2}$	m.

B. Kärrmarken i Ö:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 8 (—9); B 3; F 0; R 0; V (1—) 2	c:a	$1\frac{1}{2}$	m.
2. Därunder: Kärrdy, H 9—10; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1	»	1	»
3. Underst: Sjödy	»	2	»
Totalmäktighet	c:a	$4\frac{1}{2}$	m.

C. Högmossen i västra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3 (—4); F 0; R (0—) 1; V 0	c:a	$1\frac{1}{2}$	m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkosstorv), H (5—7—) 8 (—9); B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 (—1—2)	intill	$3\frac{3}{4}$	»
(Mäktigast i norra delen.)			
3. Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 1	c:a	1	»
(Endast i södra delen.)			
4. Därunder: Sphagnumtorv (Cuspidatumtorv nedåt), H 6—8; B 3; F 1—2; R 0—1; V 0 (—1)	»	1	»
(Endast i södra delen.)			
5. Därunder över hela torvmarken: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V (0—) 1 (—2)	»	$\frac{1}{2}$	»
6. Underst: Sjödy och gyttjor (leryttja)	intill	$1\frac{1}{2}$	»
Totalmäktighet	c:a	7	m.

D. Skogskärret i västra delen:

1. Överst: Skogsmosstorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 1	c:a	$\frac{1}{2}$	m.
2. Därunder: Björkkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 1 (—2)	»	2	»
3. Därunder: Kärrdy, H 9—10; B 3; F 0; R 0—1; V 0 (—1)	»	2	»
4. Underst: Sjödy	tunt lager		
Totalmäktighet	c:a	$4\frac{1}{2}$	m.

Kärrmarken, i synnerhet mot V, flerstädes grund och torvlagrets mäktighet ej överstigande 1 m.

Underlag. Lera och morän (i ljung-Myricamossen).

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i södra delen av högmossen. Odling å kärrmarkerna Ö om vägen ävensom inom det centrala partiet av skogskärret.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: C: 1 (god). — Bränntorv: A: 1—2; B: 1—2 [3?]; C: 2—5; D: 1—3.

(F. Dt.)

N:r 166. Stora Boda-maden.

Socken: Upphärad.

Areal 75 har.

Ytbeskaffenhet. Kärrmark, omkring en kanaliserad bäck från Vågesjön. Lutningsförhållanden. Torvmarkens lägsta partier ligga omkring kanalen c:a $1\frac{1}{2}$ m. under fastmarkskanten. Från Vågesjön till bäckknäet i N ett fall på c:a $1\frac{1}{4}$ m. och från samma knä till torvmarkens västra hörn c:a 1 m. fall.

Byggnad.

1. Överst: Kärrdy, upptill myllartad, och på ett par ställen med tunna linser av svämmler inlagrade på 2 m. djup under ytan; H 8—9; B (2—) 3 (—4); F 0; R 0—1; V 0—1 c:a 2 m.
 2. Underst: Sjödy och gyttjor (lergyttja) intill 5 »
- Totalmäktighet c:a 5 å 6 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919.) Odling över hela torvmarken.

(E. A. L.)

N:r 186. Kättorpsmossen.

Socken: Upphärad samt Ale-Skövde.

Areal 55 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar två högmossar, åtskilda och i V omgivna av kärr. — A. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med martallar) utefter Vanderydsvattnet, med erosionsbrant mot detta. B. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar) i södra fliken av torvmarken, skild från föregående avdelning genom C. Kärrmark (skogskärr med gran och tall).

Lutningsförhållanden. A. Mossplanet ligger c:a $2\frac{1}{2}$ —3 m. över Vanderydsvattnet. B. Mossplanet höjer sig upp till c:a $\frac{1}{2}$ m. över fastmarkskanten i Ö. — C. Sänkan mellan högmossarna ligger c:a $\frac{3}{4}$ m. över Vanderydsvattnet.

Byggnad.

A. Högmossen utefter Vanderydsvattnet:

I. Sydöstra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 5—6; B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 c:a 1 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 9; B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0—1 » 1 »
 3. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 2 » $\frac{3}{4}$ »
- Totalmäktighet c:a $2\frac{3}{4}$ m.

II. Den övriga delen av högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); B 3—4; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 intill $1\frac{3}{4}$ m.

2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 7 (—8); B 3 (—4);
F 0—1 (—2); R 0 (—1); V 0 intill 1 m.
(Mäktigast i norra delen.)
3. Därunder: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3 (—4); F 0 (—1);
R 0; V 0 c:a 1/2 »
4. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (8—) 9; B 3
(—4); F 0—1; R 0 (—1); V 0 (—1—2) intill 2 »
5. Därunder: Kärrdy, H 9; B 3; F 0; R (0—) 1; V 0—1 » 1 »
6. Underst (centralt i mossen): Gytta c:a 1/4 »
- Totalmäktighet c:a 5³/₄ m.
- B. Högmossen i södra fliken:*
1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—5; B 3; F 0; R (0—) 1; V 0 c:a 1 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—) 7—9;
B 3; F 0; R 0—1; V 0 (—1) » 1 »
3. Underst: Kärrdy, omväxlande med lövkärrtorv, H 9 (—10);
B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1 (—2) » 1³/₄ »
- Totalmäktighet c:a 3³/₄ m.
- C. Kärrmarken (i sänkan mellan högmossarna):*
1. Överst: Kärrdy, upptill myllartad, H 9; B 3; F 0; R 0—
1; V 0—2 c:a 2 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 1—3 » 1 »
3. Underst: Kärrdy, H 9; B 3; F 0; R 0; V 1—2 » 3/4 »
- Totalmäktighet c:a 3³/₄ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i sydvästra delen av A. samt sydöstra delen av B. — Odling NV och SV om den större högmossen (A.).

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A. II: 1 (övre delen); B: 1 (torde kunna avverkas tillsammans med underliggande bränntorv). — Bränntorv: A. I: 1—2; A. II: 2—3; B: [1] 2—3; C: 1—3. — Bottenodling: A. (på underlaget).
(E. A. L.)

N:r 189. Råsenmossen.

Socken: Lagmansered.

Areal 130 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex av fyra skilda högmossar, i N stötande intill Vanderydsvattnet med c:a 1¹/₂ m. hög erosionsbrant. Högmossarna åtskilda genom sänkor och kärr. — A. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar) utefter Vanderydsvattnet. B. Högmosse (småtuvig ljung-tuvdun-tuvsävmosse), omfattande norra delen av torvmarkens östra huvudparti. C. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med martallar) omfattande södra delen av torvmarkens östra huvudparti. D. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med martallar) i torvmarkens sydvästra hörn.

Lutningsförhållanden. A.—D. Samtliga mossplan ligga 2¹/₂—2³/₄ m. över Vanderydsvattnet.

Byggnad.

Högmossarna:

A. Högmossen utefter Vanderydsvattnet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (7—) 8—9 (—10); med en tunn inlagring H (3—) 4—5 på varierande djup under ytan;
B 3; F 0—1 (—2); R 0—1; V 0 (—1—2) intill 3 m.

2. Underst: Lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H (8—) 9;
B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 (—2) intill 1 m.
Totalmäktighet c:a 3 m.
Torvlagret på sina håll mindre än 1 m. mäktigt.

B. Högmossen i norra delen av östra huvudpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 7—9; ytligt $\frac{1}{2}$ m. H 5; 2 m.
under ytan $\frac{1}{2}$ m. H 2—3; B 3; F (0—) 1 (—2); R 0
—1 (—2); V 0 (—1) c:a $3\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0 (—1); V (1—)
2 (—3) » 1 »
3. Underst: Sjödy » $1\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet c:a 6 m.

C. Högmossen i södra delen av östra huvudpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 6—9 med tunna
linser H 3—5 på skilda nivåer; B 3; F 0—1 (—2—3);
R 0 (—1); V 0 (—1) c:a $3\frac{1}{2}$ m.
(Bottenlager i V.)
2. Därunder: Lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H (8—) 9
(—10); B 3; F 0; R 0 (—1); V 1—2 intill $2\frac{3}{4}$ »
(Bottenlager i S.)
3. Underst (centralt): Sjödy och gyttja c:a 1 »
Totalmäktighet 4— $6\frac{1}{2}$ m.

D. Högmossen i torvmarkens sydvästra hörn:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—5; B 3; F 0—1; R 0—2;
V 0 c:a 1 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 1; R 1; V 0 » $\frac{1}{2}$ »
3. Därunder: Cuspidatumtorv, H 2—3; B 3; F 0; R 0; V 0 » $\frac{1}{4}$ »
4. Därunder: Starrtorv, H 6; B 3; F 0; R 2; V 0 » $\frac{1}{4}$ »
5. Underst: Lövkärrtorv, H 9—10; B 3; F 0; R 0; V 1 » $\frac{3}{4}$ »
Totalmäktighet c:a $2\frac{3}{4}$ m.

Kärrpartierna:

Mellan A och B:

- Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 1—2 c:a 1 m.
Flerstädes inom kärrpartierna torvlagret föga mäktigt.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i östra delen av A. och i västra delen av C. Odling å kärret mellan C. och D.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: A: 1—2; B: 1—2 [3?]; C: 1—2; D: [1] 2—5. — Bottenodling i A: 2 (delvis) och D: 5.

(E. A. L.)

N:r 190. Orremossen.

Socken: Lagmansered.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med Myrica), i den norra fliken övergående i kärrmark med morän i dagen. En morän-ö likaså uppstickande strax N om södra flikens mynning.

Lutningsförhållanden. Fall från centrum c:a 1 m. åt både norra och södra änden.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4; med liner H 5—7 på olika nivåer; B 3—4; F 0—1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 intill 4 m.
(Mäktigast centralt.)
 2. Därunder (endast i södra fliken): Sphagnumtorv, H 8—9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 » 2¹/₂ »
 3. Därunder (i huvuddelen): Lövkärrtorv, mot N övergående i kärddy, H (8—) 9—10; B 3 (—4); F 0; R 0—1; V (0—) 1 (—3) » 2 »
Underst:
 4. (I norra delen): Lergyttja c:a 1¹/₄ »
 5. (I mellersta delen): Brunmosstorv, H 3; B 3; F 0; R 0; V 0 tunt lager
 6. (I södra delen): Fräkentorv och gyttja tunt lager
- Totalmäktighet c:a 4—6 m.

Underlag. Sand och morän.

Mojligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Bränntorv: [2—3].

(Boob.)

N:r 191. Långemossen.

Socken: Lagmansered samt Erska.

Areal 40 har.

Ytbeskaffenhet. Ljung-tuvdunsmosse med tuvsäv, tuvig, glest tallbevuxen. I södra delen med berghällar uppstickande.

Lutningsförhållanden. Lutning åt SV.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); B 3; F 1; R (0—) 1; V 0 intill 2¹/₄ m.
(Mäktigast i södra delen.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, H (7—8—) 9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1; V 0—3 » 3 »
(Mäktigast i norra delen.)
Underst:
 3. (I södra delen): Kärrtorv, kärrdyartad, H 9—10; B 3; F 0; R 1—2; V 0 c:a 1 »
 4. (I norra delen): Vasstorv och gyttja » 1¹/₄ »
- Totalmäktighet c:a 4¹/₄ m.

Underlag. Morän.

Mojligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Bränntorv: [2—3].

(Boob.)

N:r 194. Borgärds mossen.

Socken: Lagmansered.

Areal 65 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossen (ljung-tuvdun-tuvsävsmosse med enstaka martallar), delvis omgiven av kärr (skogskärr med gran och tall).

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig centralt upp till c:a 1³/₄ m. över omgivande kärr. Allmän lutning mot N.

Byggnad.

A. Högmossen, norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3 (—4); F (0—) 1; R 1; V 0 c:a 1¹/₂ m.

2. Därunder (endast i NV): Sphagnumtorv, H 8—10; B 3; F 0—1; R 0; V 0 (—1) c:a 1 m.
3. Underst: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad. H (8—) 9—10; B 3; F 0; R 0 (—1); V (0—) 1—3 » 1¹/₄ »
- Totalmäktighet c:a 3³/₄ m.

B. Högmossen, centrala delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (5—6—) 7 (—8) med ¹/₂ m. H 3—4 1 m. under ytan; B 3; F (0—) 1 (—2); R 1; V 0 c:a 2¹/₂ m.
2. Därunder: Skogsmosstorv, H 10; B 3; F 0—1; R 0; V 2 » 1¹/₂ »
3. Underst: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—2 » 1¹/₂ »
- Totalmäktighet c:a 3¹/₂ m.

B. Högmossen, östra delen samt södra fliken (avschaktad?):

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6—8; B 2—3; F 0—1; R 1 (—2); V 0 c:a 1¹/₂ m.
2. Underst: Kärrdy, H 9 (—10); B 3; F 0; R 1; V 0—1 . intill 1 »
- Totalmäktighet c:a 1¹/₂ m.

D. Kärrpartierna, östra delen:

- Kärrtorv, myllartad c:a 1¹/₂ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Odling över hela södra fliken, större delen av östra sidan samt ett område i nordvästra kanten. Flerstädes är högmossens torv avschaktad, varefter underlaget beretts för odling.

Möjligt tillgodogörande. Strötorg: A: 1. — Bränntorg: A: 2—3; B: 1—3; [C: 1—2].

(Boob.)

N:r 201. Alemossen:

Socken: Stora Mellby.

Areal 60 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, i Ö med tuvsäv, glest tallbevuxen), omgiven av smala laggpartier. De mot N utlöpande båda flikarna bestå av kärr (den östra av starkkärr med Myrica, den västra av ett björk-grankärr med Myrica). Inom högmossen här och var bergöar uppstickande.

Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger minst 1¹/₂ m. över kärren.

Byggnad.

A. Högmossen, centrala delen:

1. Överst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—7) 8 (—9 —10); söndersprängd på olika nivåer av ¹/₂ m. mäktiga lager H 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0 (—1) intill 3 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H 8—10; B 3; F 0; R 0—1; V 1 (—2) » 1¹/₄ »
3. Underst: Gyttja » 1 »
- Totalmäktighet c:a 3¹/₂—4 m.

B. Högmossen, södra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3; F 0—1; R (0—) 1; V 0 c:a 1¹/₂ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 1; R 1; V 0 » 1¹/₂ »

3. Underst: Lövkärrtorv, H 8—10; B 3; F 0; R 0—1;
 V 0—1 c:a 1 m.
 Totalmäktighet c:a 3 m.

C. Kärrpartierna:

1. Överst (endast i östra fliken): Startorv, H 4; B 3; F 0;
 R 2—3; V 0 c:a 1/4 m.
 2. Underst (i västra fliken enbart): Kärrdy, H 9—10; B 3;
 F 0; R 1; V (0—) 1 (—2) » 1 1/4 »
 Totalmäktighet c:a 1—1 1/2 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt flerstädes inom mossen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1 (god). — Bräntorv: A: 1—2;
 [B: 2—3]. — Odlingsmark: C.

(Boob.)

N:r 203.

Socken: Stora Mellby.

Areal 80 har.

Ytbeskaffenhet. Ljung-tuvdunsmosse, glest tallbevuxen.

Lutningsförhållanden. Lutning åt SV.

Byggnad.

Ljung-tuvdunsmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3—4; F 1 (—3);
 R 1; V 0 intill 1 1/2 m.
 2. Därunder: Gungflytorv, H 3—6; B 3—4; F 1; R 2 (—3);
 V 0 » 1 »
 3. Underst: Startorv, delvis kärrdyartad, H 8—10; B 3;
 F 0; R 1; V 0 (—1) » 1 3/4 »
 Totalmäktighet 2 1/2—4 1/2 m.

De odlade partierna:

Torvmylla c:a 1/4 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Odling å nordvästra sidan samt hela nord-
 östra fliken. I NV odling på mossbotten, på vilken vid avverkningen
 c:a 2 dm. torv kvarlämnats.

Möjligt tillgodogörande. Ljung-tuvdunsmossen: Strötorv: 1 (god); delvis
 2. — Bräntorv: [3].

(Boob.)

N:r 205. Högmossen.

Socken: Stora Mellby samt Essunga.

Areal 320 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (Ljung-tuvdunsmosse, i SV med enstaka mar-
 tallar) med ett större laggparti i N samt smärre sådana i V och S.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till c:a 4 1/2—5 m. över
 sydvästra fastmarkskanten, varifrån en bäck avrinner ned till ett av Antens
 tillopp. Nordöstra kanten, som ligger c:a 1 m. högre (d. v. s. 3 1/2—4 m.
 under mossplanet), tangeras av ett av Nossans tillflöden.

Byggnad.

Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (5—) 6—8 (—9—10) med
 över- och mellanlagrande mer eller mindre mäktiga lager

H (1—2—) 3—4; B 3 (—4); F 0 (—1—2); R 0 (—1—2); V 0	intill 3 ¹ / ₂ à 4 m.
2. Underst: Lövkärtrorv, H 9 (—10); B 3; F 0; R 0 (—1); V (1—) 2	c:a 1 ¹ / ₂ »
Totalmäktighet	c:a 4 m.

Laggpartierna:

Torvlagret tunt, myllartat och sandblandat.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Sticktorvtäkt på spridda ställen i kantpartierna, i nordöstra delen ett ältverk. — Odling å samtliga laggpartier. Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1 (ojämn). — Bottenodling på 2.

(S. Bg.)

N:r 211.

Socken: Essunga.

Areal 18 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), av brant rand begränsad mot omgivande fastmark.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig centralt 2¹/₂ m. över fastmarken i N.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3—4); B 3 (—4); F 0 (—1); R 0—1; V 0	c:a 1 ¹ / ₂ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7—8; B 3 (—4); F 0—1; R 0—1; V 0 (—1)	intill 1 ¹ / ₂ »
(Saknas i västra fliken; bottenlager i Ö.)	
3. Underst: Lövkärtrorv, H 9 (—10); B 3; F 0; R 0; V (1—) 2	intill 1 ¹ / ₂ »
Totalmäktighet	1 ¹ / ₂ —2 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Strö- och bränntorvtäkt i N.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1 (god). — Bottenodling på 2 och 3.

(S. Bg.)

N:r 212.

Socken: Essunga.

Areal 85 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tundunsmosse), beväxat med björkbuskar. Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till c:a 1³/₄ m. över laggen i N.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (1—) 2 (—3); B 3; F 0 (—1); R 0 (—1—2); V 0	c:a 1 ¹ / ₂ m.
(Saknas längst i V.)	
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (5—) 6—9; på ett par ställen underst 1 ¹ / ₂ m. H 4—5; B 3; F 0—1; R 0—2 (—3); V 0	intill 1 »
(Ytlager i V.)	
3. Underst: Lövkärtrorv, H (8—) 9; B (2—) 3; F 0; R 0 (—1); V 1 (—2)	» 1 ¹ / ₂ »
Totalmäktighet	c:a 1 ¹ / ₂ m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Strö- och brännortvtäkt runt kanterna, mest i norra och södra delarna.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Brännortorv: [2—3]. — Bottenodling i 3 eller på underlaget.

(S. Bg.)

N:r 214. Essunga torvströmosse.

Socken: Essunga.

Areal 70 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse).

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, (2—) 3 (—4); B 3; F 0 (—1);
R 0 (—1); V 0	c:a	1 ¹ / ₂ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7—8; B (2—) 3; F 0—1;
R 0; V 0	intill	1 ¹ / ₂ »
Totalmäktighet	c:a	2 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Torvströfabrik i NV. Brännortvtäkt i N och Ö.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1 (delvis under avverkning).

(S. Bg.)

N:r 216.

Socken: Naum.

Areal 75 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse). Från östra sidan in-skjuter en bergrygg i mossen.

Lutningsförhållanden. Huvudavlopp åt V med en fallhöjd av 3—4 m.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (6—) 7—8 (—9); omväxlan-
de utan regelbundenhet med olika mäktiga linser och
lager av H (2—) 3—4 (—5). De låghuminösa delarna
övertväga i SV, de höghuminösa i NO; B 3; F 0(—1—2);
R 0 (—1); V 0	intill	3 m.
(I S nedåt starrmosstorvartad.)		
2. Underst: Lövkärrtorv (delvis starttorvartad), H 7—8 (—9);
B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—2	»	1 »
Totalmäktighet	c:a	3 ¹ / ₂ à 4 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Brännortvtäkt och strörtorvtäkt runt om och även ute på mossen. I västra laggen och i S torvverk.

Möjligt tillgodogörande. Brännortorv: 1 (ojämn) och 2. — Bottenodling i 2.

(S. Bg.)

N:r 218. Stora Björn.

Socken: Eling.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, helt öppen) med en sänka, som avskiljer östligaste delen; i S och V rätt breda laggpartier.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 1¹/₂ m. över omgi-vande fastmark och laggar.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3; F 0 (—1);
R 0 (—1); V 0	intill	1 ¹ / ₂ m.

2. Underst: Sphagnumtorv, H (6—7—) 8 (—9); B 3; F 0—1;
R 0—1; V 0 (—1) intill $\frac{1}{4}$ m.
(Nedåt något lövkärrtorvartad.)

Totalmäktighet c:a $1\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Odling i sänkan mellan östligaste delen och huvudpartiet, likaså över lagpartierna i S och V. Strörtorvtäkt flerstädes. Bränttorvtäkt i SV.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1 (god). — Bottenodling på 2.
(S. Bg.)

N:r 219.

Socken: Eling.

Areal 65 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, igenvuxen med björksnår), mot N övergående i kärr.

Byggnad.

Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3; B 3; (i södra delen
ytligt $\frac{1}{2}$ m. H 8; B 2;) F 0 (—1); R 0—1; V 0 . . . intill $1\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder (endast i södra delen): Sphagnumtorv, H 8;
B 3; F 0—1; R 0; V 0 c:a $\frac{1}{2}$ »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8—9; B 2—3; F 0; R 0; V 2 intill $\frac{3}{4}$ »
Totalmäktighet c:a $1\frac{3}{4}$ — $2\frac{1}{2}$ m.

Kärrmarken:

Lövkärrtorv, H 8; B 2; F 0; R 0; V 2 c:a $\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning. Strö- och bränttorvtäkt över hela mossen, som till största delen redan är avverkad.

(S. Bg.)

N:r 222. Glöse och Höke mossar.

Socken: Gärdhem samt Fors.

Areal 190 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande tre högmossar, åtskilda genom kärrpartier och lägre partier. — A. I. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martall och gran), belägen längst i Ö inom torvmarken. A. II. Kärrpartiet V om A. I mellan A. och B. — B. I (Glöse mosse). Ljung-tuvdun-tuvsävmosse med martall och strödd Myrica, här och var nakna dyhöljor. B. II. Starrmosse S om B. I. — C. I. och II (Höke mosse). Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martall, i södra delen med utvecklad randskog). — Torvmarken är starkt söndersplittrad i flikar genom inträngande bergryggar. Ett par bergöar uppsticka inom Glöse mosse. — Lagpartierna utgöras av Myricakärr, ävensom starrkärr med björk och viden.

Lutningsförhållanden. A. I. Mossplanet höjer sig upp till c:a 2 m. över kärrmarken i Ö. A. II. Kärrmarken ligger c:a 1 m. över den östra kärrmarken. — B. I. Mossplanet höjer sig upp till 3 à 4 m. över det östligaste kärrpartiet. B. II. Starrmossen ligger c:a $\frac{1}{2}$ m. över laggen i S. — C. I. Mossplanet ligger c:a $1\frac{3}{4}$ m. över laggen i V. C. II. Randskogspartiet ligger c:a $\frac{1}{2}$ m. över laggen i V.

Byggnad.

A. I. Högmossen längst i Ö:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (7—) 8 (—9); B (2—) 3;
F (0—) 1—2 (—3); R 0 (—1—2); V 0	c:a	3 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 2 »		1/2 »
3. Underst: Sjödy »		1 »
Totalmäktighet	c:a	4 1/2 m.

A. II. Kärrpartiet V om A. I:

1. Överst: Kärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 1	c:a	1/2 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 1—2 »		1 »
3. Därunder: Kärrdy, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 »		1/2 »
4. Underst: Sjödy och gyttjor »		1 »
Totalmäktighet	c:a	3 m.

B. I. Glöse mosse:

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt skogsmosstorvartad, H (6—7—) 8—9 (—10) oregelbundet omväxlande med olika mäktiga lager H (2—) 3—4 (—5); B 3 (—4); F 0—1 (—2—3); R 0 (—1—2); V 0 (—1—2)	intill	3 1/2 m.
2. Underst: Lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H (8—) 9; B 3 (—4); F 0; R 0 (—1); V (1—) 2 (—3) »		1/2 »
Totalmäktighet	c:a	3 1/2 m.

B. II. Starrmosse S om B. I:

1. Överst: Starrmosstorv, H 6—7; B 3—4; F 0—1; R 0—1; V 0	c:a	1/2 m.
2. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 1 (—2) »		3/4 »
Totalmäktighet	c:a	1 1/4 m.

C. I. Höke mosse, centralpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1; V 0	intill	1 1/2 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, skogsmosstorv, H 8—9; mot Ö övergående i starrmosstorv H 6; B 3 (—4); F 0 (—1); R 0—1; V 0—1	c:a	1/2 »
3. Underst: Kärrtorv, vanligen lövkärrtorv, men även delvis utbildad som kärrdy, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—2 (—3)	intill	1 1/2 »
Totalmäktighet	c:a	2 1/2—3 1/4 m.

C. II. Höke mosse, randskogspartiet i S och V:

1. Överst: Sphagnumtorv (nedåt skogsmosstorvartad), H 7—9; oregelbundet omväxlande med olika mäktiga linser H (2—) 3 (—4—5); B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0 (—1—2)	intill	2 1/4 m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H (8—) 9; B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1—2 (—3) »		1 1/2 »
3. Underst: Sjödy »		4 »
Totalmäktighet	c:a	6 1/2—7 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Mindre strö- och sticketorvtäkter på spridda ställen inom torvmarkskomplexet. — Odlingar här och var å lagg- och kärrpartier. Det största sammanhängande odlade området längst i V.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: C: 1. — Bränttorv: A. I: 1—2 [3?]; A. II: 1—3; B. I: 1; C. I: 2—3; C. II: 1 (ojämn) —2 [3?]. — Bottenodling på B. I: 2. — Odlingensmark: B. II.

(E. A. L.)

N:r 223. Skinnemossen.

Socken: Gärdhem.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar två högmossar, en i V och en i Ö, (ljung-tuvdun-tuvsäv mossar med spridda martallar) skilda åt genom ett kärrparti (Myricakärr), som omger två i torvmarkens mitt belägna tjärnar. Lutningsförhållanden. Den östra högmossen höjer sig upp till c:a 2¹/₄ m. över tjärnarna. Det västra mossplanet höjer sig upp till 3 m. över tjärnarna, som äro sänkta c:a 1 m.

Byggnad.

A. Högmossarna:

- Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2); R 0—1 (—2); V 0 intill 1¹/₄ m.
 - Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 8—9; B 3; F 0—1 (—2); R 0—1; V 0 (—1) » 1¹/₂ »
(Endast inom de västra partierna av de båda högmossarna, mäktigast i den östra högmossen.)
 - Underst: Lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H (8—) 9; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 (—2) c:a 1¹/₄ »
- Totalmäktighet c:a 2¹/₂ à 3 m.

B. Kärrpartierna:

- Överst: Kärrtorv och kärrdy, H 9; B 3; F 0; R 1; V 0 (—1) intill 1 m.
(Vanligen bottenlager.)
 - Underst: Sjödö och gyttna (endast i området mellan tjärnarna) c:a 5¹/₂ »
- Totalmäktighet {vanligen c:a 1 m.
 } mellan tjärnarna c:a 6 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Torvströfabrik i Ö och på samma plats bränttorvtäkt. Strö- och bränttorvtäkt i mindre skala inom den västra delen. Odlingar å mindre områden här och där inom kärr- och laggpartier. Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränttorv: A: 2—3; [B: 1, möjligen B: 2]. — Bottenodling i A: 3.

(E. A. L.)

N:r 237. Långemossen m. fl.

Socken: Väne-Åsaka.

Areal 200 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex (ljung-tuvdun-tuvsäv mossar med dyhöljor och glesa tallar, här och var med Myrica), starkt söndersprängt av talrika större och mindre berg- och moränöar. Den största sammanhängande mossen är Långemossen i SV; vidare ingå Ekebackens mosse i NO och Skogebomossen i N. Mossarna åtskiljas av kärr, som intaga de smala partierna mellan fastmarksöarna.

Lutningsförhållanden. Allmän lutning åt NO och Långemossen höjer sig i SV upp till 4 m. över kärrområdena i NO, varifrån naturligt avlopp mot NO finnes.

Byggnad.

A. Högmossarna:

1. Överst: Sphagnumtorv, ofta nedåt gungflytorvartad, H 2—3
(—4); B 3 (—4); F 1(—2); R 1(—2—3); V 0 (—1) . . . intill 3¹/₂ m.
(Mäktigast i SV.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 6—10; B 3;
F 1 (—2); R 0(—) 1 (—2); V 0 (—1) » 1³/₄ »
(Lagret saknas på flera ställen.)
 3. Därunder: Kärrtorv (vanligen lövkärrtorv, men även kärddy
och någon gång höghuminös startorv), H (6—8)—9—10;
B 3; F 0; R 0—1 (—2); V (0—) 1—2 (—3) » 3¹/₂ »
 4. Underst: Detritusgyttja » 1 »
- Totalmäktighet 4—9 m.

B. Kärrmarkerna:

1. Överst: Lövkärrtorv, nedåt kärddyartad, H 9—10; B 3;
F 0; R 0 (—1); V (1—) 2 intill 1³/₄ m.
 2. Underst: Gyttja c:a 1¹/₄ »
- Totalmäktighet c:a 2 m.

Underlag. Lera (sand).

Nuvarande användning (1919). Strörotvtäkt i NO i Ekebackens mosse. Odling å större delen av kärrpartierna mellan högmossarna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1 (god). — Bränntorv: A: 2—3; [B: 1]. — Bottenodling (i stället för bränntorvberedning?): A: 2—3. — Odling (i stället för bränntorvtäkt?) på B: 1.

(Boob.)

N:r 239. Brede mosse.

Socken: Väne-Åsaka.

Areal 65 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), omgiven av en smal lag. Två huvuddelar: A. Den sydvästra delen; B. Huvudpartiet.

Lutningsförhållanden. A. Mossplanet inom huvuddelen ligger c:a 1¹/₂—1³/₄ m. över fastmarken i omgivningen.

Byggnad.

A. Den sydvästra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3; F 1; R 1; V 0 c:a 1¹/₂ m.
 2. Därunder: Kärrtorv, H 9—10; B 3—4; F 1; R 1; V 0 » 1¹/₂ »
 3. Underst: Gyttja tunt lager
- Totalmäktighet c:a 2¹/₄ m.

B. Huvudpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B 3; F 1; R 1;
V 0 c:a 1¹/₂ m.
(Lagret saknas längst i S.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—8)—
9—10; i nordöstra delen ³/₄ m. H (2—) 3 c:a 2 m.
under ytan; B 3; F 1 (—2—3); R (0—) 1 (—2); V 0—1 intill 4¹/₂ »
 3. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 8 (—9); B 3; F 0;
R 0 (—2—3); V 0 (—2) c:a 1¹/₂ »
(Saknas i västra delen.)
 4. Underst: Gyttja intill 1³/₄ »
- Totalmäktighet 3¹/₂—5¹/₂ m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Brännortvfabrikation inom huvudpartiet; (en stor del av mossen avschaktad). Odling å södra delarna såväl av den sydvästra delen som huvudpartiet.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1.

(Boob.)

N:r 246. Stammossen.

Socken: Trökörna samt N. Björke. Areal 280 har. Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, glest tallbevuxen med rikliga öppna dyhöljor), starkt söndersprängd av uppstickande bergöar och berg-hällar. I allmänhet omgiven av en smal lagg.

Lutningsförhållanden. Det centrala partiet av mossen höjer sig upp till $5\frac{1}{2}$ m. över den i Ö framrinnande ån.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt delvis gungflytorvartad, H 2—3 (—4); på enstaka ställen med tunna linser H 5 eller H 6; B 3 (—4—5); F 1 (—2); R 1 (—2); V 0 intill $3\frac{1}{2}$ m. (Mäktigast i nordöstra viken.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—8) —9—10; B 3; F 1; R (0—) 1; V 0 (—1) » $1\frac{3}{4}$ » (Saknas i allmänhet i kantpartierna.)
 3. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv eller starrtorv, ofta kärrdy), H (8—9—) 10; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2—3); V (0—) 1 (—2) » 2 » (Flerstädes bottenlager.)
 4. Underst: Sjödy och gyttja (lergyttja) i allmänhet tunt lager, dock » 1 »
- Totalmäktighet $1\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ m.

På grund av bottenens kuperade beskaffenhet varierar torvlagrens mäktighet högst väsentligt, och de olika lagren från och med 2. och nedåt bilda bottenlager inom olika delar av torvmarken.

Underlag. Lera, sand och berg.

Nuvarande användning (1919). Strörtorvtäkt vid östra kanten tämligen centralt. Odling i fliken mot SV, en mindre nordostlig flik och en del kärrpartier i östra centrala delen V om Frambo.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Brännortv: 2—3. — Bottenodling i och på 3.

(Boob.; L. B.)

N:r 249. Gjute mosse.

Socken: Trökörna samt N. Björke. Areal 460 har. Ytbeskaffenhet. Av fastmarksuddar och bergöar synnerligen starkt söndersprängt högmossekomplex (ljung-tuvdun-tuvsävmossar, helt öppna eller glest märtallbevuxna, någon gång med björk; flerstädes av gungflykaraktär). De olika högmossarna åtskiljas genom mer eller mindre vidsträckta kärrpartier. Lutningsförhållanden. De skilda mossplanen höja sig i allmänhet upp till c:a $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ m. över omgivande kärr. Huvudlutning mot Ö.

Byggnad.

Högmossarna: Lagerföljden är av två, ej strängt åtskilda typer.

A. *Inom större delen av torvmarkskomplexet, dess mellersta och västra delar:*

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); på några få ställen med $\frac{1}{2}$ m. H 6—8 ytligt; B 3; F (0—) 1; R (0—) 1(—2—3); V 0 intill $4\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (delvis gungflytorvartad och på ett par ställen utbildad som skogsmosstorv), H (6—) 8—9 (—10); B 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1—2; V 0 (—1) » $1\frac{1}{2}$ »
(Bottenlager på ett par borrhällen, saknas ibland.)
3. Därunder: Kärrtorv, vanligen lövkärrtorv, även kärrdy, H (8—9—) 10; B 3; F 0; R 0—1; V (0—) 1—2 . . . » 2 »
(Bottenlager på några ställen.)
4. Underst: Gyttja (lerygttja), vanligen tunt lager men dock » 2 »
Totalmäktighet från $1-8\frac{1}{2}$ m.

B. *I östra delen vanligen, men även på spridda ställen inom mellersta och västra delarna av torvmarken:*

1. Överst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv, någon gång gungflytorvartad), H 6—9 (—10) med över- och mellanlagrande mer eller mindre mäktiga lager H (2—) 3 (—4—5); B 3; F (0—) 1 (—2—3); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1) . . . intill 3 m.
 2. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv, starrtorv eller kärrdy), H (8—) 9—10; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 (—2—3) » $1\frac{1}{2}$ »
 3. Underst: Gyttja (lerygttja) tunt lager
- Totalmäktighet c:a $4\frac{1}{2}$ m.

Kärrmarkerna:

1. Överst: Kärrtorv, vanligen lövkärrtorv, upptill delvis myllartad, H 9—10; B 3; F 0; R (0—) 1; V 0—1 (—2). c:a $\frac{3}{4}$ m.
(Vanligen bottenlager.)
2. Underst: Gyttja tunt lager

Underlag. Lera (sand och morän).

Nuvarande användning (1919). Odling över stora delar av kärrpartierna, ofta efter avschaktning av inemot 2 m. torv.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränttorv: A: 2—3; B: 1—2.

— Odling på kärrdelarna.

(Boob.)

N:r 250. Grågåsmossen.

Socken: Trökörna.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse, glest tallbevuxen), ställvis med gungflyn, omgivna av en c:a 20 m. bred lagg (starrkärr).

Lutningsförhållanden. Allmän lutning mot Ö.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, gungflytorv, H 2 (—3); B (3—) 4 (—5); F 1 (—2); R 1 (—2); V 0 intill 2 m.
(Saknas i kantdelarna.)

2. Därunder: Sphagnumtorv, skogsmosstorv, H (7—) 8—10;
B 3 (—4); F 1; R (0—) 1; V 1 (—2) intill 2¹/₂ m.
(I NV endast som ytlager.)
 3. Därunder: Lövkärrtorv eller kärrdy, H (9—) 10; B 3;
F 0; R (0—) 1 (—2); V (0—1—) 2 » 1 »
(Saknas i NV.)
 4. Underst: Gyttja (Iergyttja) tunt lager
- Totalmäktighet 4¹/₂ à 5 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Odling i östligaste delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1 (god). — Brännorv: 2—3.

(Boob.)

N:r 252.

Socken: Trökörna.

Areal 70 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken utgöres i N av en högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar) och i de sydliga flikarna av kärr (starrkärr), här och var med berg i dagen. Även i högmossens mitt en bergö uppstickande. Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig från N till S c:a 1¹/₂ m.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (3—) 4 (—5); B 3; F 0 (—1);
R 0—1 (—2); V 0 intill 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—7—) 8
(—9); B 3; F 0 (—1); V (0—) 1 c:a 1¹/₂ »
(Bottenlager i NV.)
 3. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv och kärrdy, på ett ställe
starrmosstorv), H (7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0—1 (—2);
V 0—1 (—3) intill 1¹/₂ »
- Totalmäktighet 2¹/₂ à 3 m.

B. Kärrmarken:

Torvlagret tunt.

Underlag. Lera och sand (morän).

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i norra delen ävensom i SV. Odling över sydöstra fliken.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1.

(S. Bg.; L. B.)

N:r 253.

Socken: Trökörna.

Areal 75 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka martallar).

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till 2¹/₄—2¹/₂ m. över laggen.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (1—) 2—4 (—5), utom syd-
östra fliken strax nedom mitten 1¹/₂ m. H 8 (—9); B 3
(—4); F 0 (—1); R 0 (—1—2); V 0 intill 3 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), delvis starr-
mosstorvartad, H (5—) 6—8; B 3; F 0—1 (—2); R
0—2; V 0 (—1—2) c:a 1¹/₂ »
(Bottenlager i SV.)

3. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv och kärrdy), H 8—9;
 B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 c:a $1\frac{1}{2}$ m.
 Totalmäktighet c:a $3\frac{3}{4}$ m.
 Underlag. Lera och sand.
 Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i SV.
 Möjligt utnyttjande. Strötorv: 1.

(S. Bg.; L. B.)

N:r 254. Öjemossen.

Socken: Trökörna samt Främmostad. Areal 280 har.
 Ytbeskaffenhet. Högmossa (ljung-tuvdunsmossa), starkt uppdelad av bergöar särskilt i norra delen. Centralt ett större fastmarksparti uppstickande. Lutningsförhållanden. Naturligt avlopp genom en bäck från nordöstra fliken ned till Nossan. Mossplanet höjer sig mot S och SV upp till $4\frac{1}{4}$ m. över nordvästra fliken.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (1—) 2 (—3—4); B 3 (—4);
 F 0 (—1—2); R 0 (—1); V 0 intill $2\frac{1}{2}$ m.
 (Vanligen $1\frac{1}{2}$ m. mäktig.)
2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 6—9; med
 lager av H (3—4—) 5 inblandade på olika nivåer; B 3
 (—4); F 0—1 (—2); R 0; V 0 (—1) » 2 »
 (Elerstädes bottenlager.)
3. Underst: Lövkärrtorv (delvis kärrdyartad), H 9 (—10);
 B 3; F 0; R 0; V 1 (—2) » $1\frac{1}{4}$ »
 Totalmäktighet c:a 3—4 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Torvströfabrik i SO. Strötorvtäkt över hela mossen. Odling å de nordöstra vikarna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1 (delvis under avverkning). — Bränn-
 torv: 2—3. — Bottenodling i understa delen av 3 eller 2, där detta lager
 är bottenlager.

(S. Bg.; L. B.)

N:r 255. Djäknessen.

Socken: Främmostad samt Trökörna. Areal 250 har.
 Ytbeskaffenhet. Högmossa (ljung-tuvdun-tuvsävsmossa, öppen eller glest
 martallsbevuxen), starkt söndersprängd av bergöar. Den sydligaste viken
 intages av kärr.

Lutningsförhållanden. Mossplanet c:a 4 m. över fastmarkskanten i S.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt delvis utbildad som gung-
 flytorv, H (1—) 2 (—3—5); B 3 (—4); F 1 (—2); R 1
 (—2); V 0 intill $3\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, även utbildad som gungflytorv
 och i NO även som starrmosstorv, H 6—7 (—8—9); B 3
 (—4); F (0—) 1 (—2); R 1—2 (—3); V 0 (—1) » 2 »
 (Saknas på ett par ställen centralt.)
3. Därunder: Kärrtorv, lövkärrtorv och kärrdy, H (8—9—)
 10; B 3 (—4); F 0; R 0—1; V 0—1 (—2) » $1\frac{1}{2}$ »
 (Bottenlager i södra och östra flikarna.)

4. Därunder (i norra delen): Svämtorv, omväxlande med gungflytorvlinser, H 3 och H 6; B 3—4; F 1; R 1 (—2); V 0 intill $\frac{3}{4}$ m.
 5. Underst: Gyttjor (lergyttja) . vanligen tunt lager men dock » $1\frac{1}{4}$ »
 Totalmäktighet 5 à 7 m.

B. Kärret i S:

Kärrtorv c:a $\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Torvströfabrik i sydöstra delen av mossen. Strörtorvtäkt även i V. Odling och skogsodling å den sydligaste viken.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3 [4?].
 (Boob.)

N:r 259.

Socken: Bäreberg samt Främmestad. Areal 40 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossa (ljung-tuvdunsmossa).

Lutningsförhållanden. Allmän lutning mot N. Mossplanet höjer sig centralt upp till $2\frac{1}{4}$ m. över norra laggen.

Byggnad.

1. Överst (endast i södra delen): Sphagnumtorv, H (1—2—) 3 (—4); B 3; F 0 (—1); R 0—1 (—2); V 0 . . . c:a $1\frac{1}{2}$ m.
 2. Överst (i norra, större delen): Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (8—) 9 (—10); B (2—) 3; F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—2) » $1\frac{1}{2}$ »
 3. Därunder (över hela mossen): Lövkärrtorv, H (7—8—) 9 (—10); B 3; F 0; R 0 (—1); V (0—1—) 2 (—3) . . . intill $1\frac{1}{2}$ »
 (Vanligen bottenlager.)
 4. Underst (i södra delen): Gyttja c:a $\frac{1}{4}$ »
 Totalmäktighet c:a 2— $3\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning. Bränntorvtäkt i norra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Bränntorv: 2—3. — Bottenodling i 3.

(S. Bg.)

N:r 260.

Socken: Bäreberg samt St. Mellby och Främmestad. Areal 95 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar tre högmossar (ljung-tuvdunsmossar), åtskilda genom kärrmark: A. Den södra högmossen (inom St. Mellby socken). B. Den mellersta högmossen (inom Bärebergs socken). C. Den norra högmossen (inom Bärebergs och Främmestads socknar).

Lutningsförhållanden. A. Mossplanet höjer sig c:a 2 m. över laggen i Ö. B. Mossplanet höjer sig c:a $1\frac{3}{4}$ m. över laggen i SV. C. Mossplanet höjer sig $2\frac{1}{2}$ à 3 m. över laggen i N och V.

Byggnad.

A. Den södra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (1—2—) 3; B 3; F 0 (—1); R 0—1; V 0 c:a $1\frac{1}{2}$ m.
 2. Underst: Sphagnumtorv, H 7—8; B 3; F 0—1; R 0; V 0—1 » $\frac{1}{4}$ »
 Totalmäktighet c:a $1\frac{3}{4}$ m.

B. Den mellersta högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3—) 4; B 3; F 0; R 0—1
(—2—3); V 0 intill $1\frac{1}{4}$ m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 7—9; B 3;
F 0; R 0—1 (—2); V 0—2 » 1 »
(Bottenlager i norra delen.)
 3. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0 (—1); V (1—) 2 c:a $\frac{3}{4}$ »
(Endast i södra delen.)
- Totalmäktighet c:a $1\frac{3}{4}$ — $2\frac{1}{4}$ m.

C. Den norra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (1—2—) 3 (—4—5); B 3; F 0
(—1—2); R 0—1; V 0 intill 2 m.
 2. Därunder: Skogsmosstorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 1 c:a $\frac{1}{4}$ »
(Endast centralt.)
 3. Underst: Lövkärrtorv, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V (1—) 2 intill $\frac{3}{4}$ »
- Totalmäktighet c:a $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{3}{4}$ m.

D. Kärrmarken:

Torvlagret tunt, myllartat.

Underlag. Sand, morän och lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i A. och norra delen av C. Bränttorvtäkt i östra delen av C. Odling å laggar och kärrpartier.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1 (god); B: 1; C: 1. — Bränttorv: B: 2—3; [C: 2—3]. — Bottenodling i A: 2; B: 2 och 3; C: 2 och 3.

(S. Bg.)

N:r 262. Toltorps mosse.

Socken: Bäreberg.

Areal 140 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse), i östra delen starkt sönderprämd av bergöar.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $2\frac{1}{2}$ à 3 m. över laggen i N, där avloppet lätt torde kunna sänkas.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3—) 4 (—5); i en del
kantpartier ytligt ett intill 1 m. mäktigt lager H 6—7;
B 3 (—4); F 0 (—1); R 0—1; V 0 intill $2\frac{3}{4}$ m.
 2. Underst: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (6—) 7—9
(—10); B 3 (—4); F 0 (—1—2); R 0 (—1); V 0 (—1) » $1\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a $2\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i NV och NO. Odling å nordöstra viken vid Toltorp.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1. — Bränttorv: 2. — Bottenodling på underlaget.

(S. Bg.)

N:r 263. Store mosse.

Socken: Bäreberg samt Essunga.

Areal 180 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar två högmossar: A. Den västra (ljung-tuvdunsmosse med enstaka martallar) och B. Den östra (ljung-tuvdunsmosse). Båda högmossarna åtskiljas genom ett smalt kärrparti och omgivas av smala laggar.

Lutningsförhållanden. A. höjer sig c:a $1\frac{3}{4}$ m. över laggen i N.
Byggnad.

A. Den västra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4 (—5); B 3; F 0—1; R (0—) 1 (—2—3); V 0 intill $1\frac{1}{2}$ m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 6—8 (med tunna lager H (3—) 5 på ett par ställen i lagret); B (2—) 3; F 0 (—1—3); R 0 (—1—2); V 0 (—1) . . . » 2 »
(Bottenlager över större delen av mossen.)
 3. Därunder: Lövkärtrorv, H 9; B 3 (—4); F 0; R 0; V (1—) 2 » 3 »
(Endast i östligaste delen.)
 4. Underst: Sjödy och gyttja c:a $1\frac{1}{2}$ »
(Endast i östligaste delen.)
- Totalmäktighet i allmänhet c:a 3 m.
(i östligaste delen intill $7\frac{1}{2}$ m.)

B. Den östra högmossen:

I. Västra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4); B 3—4; F 0 (—1); R (0—) 1 (—2); V 0 c:a $1\frac{1}{2}$ m.
 2. Därunder: Starrtorv, H (5—) 6; B 3 (—4); F 0; R 2; V 0 » $1\frac{1}{2}$ »
 3. Därunder: Lövkärtrorv, H 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0—1 (—2); V 2 » 2 »
 4. Underst: Sjödy och gyttja » 1 »
- Totalmäktighet c:a 6 m.

II. Mellersta delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3; F 0; R 0—1; V 0 c:a 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0 » $\frac{1}{2}$ »
 3. Underst: Starrtorv, H 4; B 3; F 0—1; R 2; V 0 » $\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a 3 m.

III. Östra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 4—7; B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 c:a 3 m.
 2. Därunder: Skogsmosstorv, H 9; B 3; F 0—1; R 0; V 0—1 » $\frac{1}{2}$ »
 3. Underst: Lövkärtrorv, H 8—9; B (2—) 3; F 0; R 0; V 2 (—3) » $2\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a 6 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). A. Brännorvfabrikation (elektriskt ältverk) i Ö. Strötorvtäkt i N. B. Strötorvtäkt på spridda ställen. Brännorvtäkt i V. — Odling å kärret mellan mossarna samt i den västra mossens lag.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1; B. I: 1; B. II: 1. — Brännorv: A: 2—3 [4?]; B. I: 2—3 [4?]; [B. II: 2—3;] B. III: 1—3.

(S. Bg.; L. B.)

N:r 268.

Soeken: Torp samt Lane-Ryr. Areal 210 har.
Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande tre högmossar (ljung-tuvdun-tuvsävmossar), åtskilda av kärr och inskjutande fastmarksuddar; i flikarna mellan dessa ofta övergående i skogskärr och mossmark.

Lutningsförhållanden. Naturligt avlopp åt N genom en bäck, som rinner över ett centralt kärrparti; mossplanen höja sig på båda sidor upp till $5\frac{1}{2}$ m. över bäcken.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); B 3 (—4);
F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0 intill $3\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—7—) 8—9; B 3 (—4);
F 0 (—1); R 0—1; V 0 (—1) » 4 »
(Mäktigast i SO, vanligen 1 m. mäktig.)
3. Därunder: Kärrtorv, vanligen lövkärrtorv, även starrtorv
och kärrdy, H (7—) 8—9 (—10); B 3; F 0; R 0—1;
V 0—1 (—2) » 2 »
(Ofta tunt lager.)
4. Underst: Gytjtja (endast på de djupare ställena närmast
bäcken) » 1 »
Totalmäktighet ca 6 à 7 m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Strörotvtäkt i NO. Odling å det centrala kärrpartiet omkring bäcken.

Möjligt tillgodogörande. Strörotv: 1. — Bränntorv: 2—3. — Bottenodling i 2 och 3.

(F. Dt.)

N:r 269.

Soeken: Lane-Ryr. Areal 55 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse) med en stor bergö i mitten, genom stenig mossmark sammanhängande med ett försumpat skogsparti i S.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till ca $1\frac{1}{2}$ —2 m. över fastmarken i NO.

Byggnad.

A. Nordöstra partiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3 (—4); med 1 m. H 5—7 $\frac{1}{2}$
— $1\frac{1}{2}$ m. under ytan; B (3—) 4 (—5); F 0 (—1); R 1;
V 0 ca $3\frac{1}{2}$ m.
2. Underst: Sphagnumtorv (björkosstorv), H 8 (—9); B 3
(—4); F 0 (—1); R 0—1; V (0—) 1 » $2\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet ca 6 m.

B. Sydöstra partiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4; B 3 (—4); F 0 (—1);
R 0 (—1); V 0 ca 2 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 6—7; B 3; F 1; R 1; V 0 » $\frac{1}{2}$ »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 2 » $\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet ca 3 m.

C. Sydvästra partiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0	c:a	3	m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkosstorv), H 8 (—9); B 3; F 1; R 1; V 0—2	»	1	»
3. Underst: Starrtorv, nedåt kärddyartad, H 7—8; B 3; F 0; R 2; V 0—1	»	1/2	»
Totalmäktighet	c:a	4 1/2	m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i N.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1; C: 1. — Bränntorv: A: [1—]2; C: 2—3. — Bottenodling på B: 2.

(F. Dt.)

N:r 270.

Socken: Lane-Ryr samt Frändefors. Areal 65 har. Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande två högmossar (ljung-tuvdunsmossar), en i N och en i S samt kärpartier emellan dem och i flikarna, som sticka ut mellan inträngande fastmarksuddar. Här och var berg och morän i dagen. Det södra torvmarksavsnittet gränsar intill Surnellsjön.

Lutningsförhållanden. Den norra delens mossplan ligger c:a 2¹/₄—2³/₄ m. över fastmarken i S. Det södra mossplanet har avlopp mot en bäck till Surnellsjön, men höjer sig föga däröver.

Byggnad.

A. Norra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3 (—4); F 0 (—1); R 0 (—1); V 0	intill	3	m.
2. Därunder: Björkosstorv, H (7—) 8 (—9); B 3; F 0; R 0; V 0—2	c:a	1	»
(Saknas i SO.)			
3. Underst: Lövkärrtorv, nedåt kärddyartad, H 8—9; B 3; F 0; R 0; V (0—) 1 (—2)	»	1/2	»
Totalmäktighet		2—4 1/2	m.

B. Södra högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3—4; B 3; F 0; R 1; V 0	c:a	1	m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 0; V 2	»	1/2	»
3. Därunder: Starrtorv, H 7—8; B 3; F 0; R 1; V 0	»	1/2	»
4. Därunder: Lövkärrtorv, H 8; B 3; F 0; R 1; V 2	»	1	»
5. Underst: Lergyttja	»	1/4	»
Totalmäktighet	c:a	3 1/4	m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Strö- och bränntorvtäkt å båda mosspartierna.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1 (god); B: 1. — Bränntorv: [A: 2—3;] B: 2—4; (möjligen även B: 1).

(F. Dt.)

N:r 282.

Socken: Bäve samt Lane-Ryr. Areal 90 har. Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse).

Lutningsförhållanden. Mossplanet sluttar från N mot S, och norra kanten ligger c:a $5\frac{1}{2}$ m. högre än den södra.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3—5); i en sänka i sydöstra delen ytligt $\frac{1}{2}$ m. starrmosstorv H 6; B 3 (—4); F 0 (—1—2); R 0—1; V 0—1 intill $3\frac{3}{4}$ m.
(Mäktigheten avtager mot mitten och båda ändarna.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, vanligen björkmosstorv, på enstaka ställen starrmosstorvartad, H (6—7—) 8—9; B 3; F 0—1 (—2); R (0—) 1; V 0—1 (—2) » $1\frac{1}{4}$ »
3. Därunder: Lövkärrtorv, delvis nedåt kärrdyartad, H (7—) 8—9; B 3 (—4); F 0; R (0—) 1 (—2); V (0—) 1—2 » 3 »
(Bottenlager mot båda ändarna och mitt på torvmarken.)
4. Därunder: Cuspidatumtorv, på ett enstaka ställe centralt i sydöstra delen, H 5; B 3; F 0; R 1; V 0 c:a $\frac{1}{2}$ »
5. Starrtorv, också på ett enstaka ställe inom samma område, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0—2 » $\frac{3}{4}$ »
6. Underst: Sjödy och gyttjor (lergyttja) intill $3\frac{1}{4}$ »
Totalmäktigheten växlande mellan $3\frac{1}{2}$ och 9 m.

Djupet störst inom centrala delarna av sydöstra såväl som nordvästra hälften och avtager mot båda ändarna och mitten.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Torvströfabrik i norra delen. Mindre strötorvtäcker i södra delen.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1 (god, delvis under avverkning). — Brännorv: 2—5 [6?]. — Bottenodling i 3, särskilt i NV.

(F. Dt.)

N:r 283. Blåduven.

Socken: Bäve samt Forshälla.

Areal 100 har.

Ytbeskaffenhet. Mosskomplex av 4 skilda högmossepartier (ljung-tuvduntusvämmosar). En nordlig flik utgöres av försumpad skogsmark med morän i dagen.

Lutningsförhållanden. Mossplanen ligga c:a 2 m. över fastmarkskanten i V. Ett nuvarande avlopp, högre beläget, utgår från torvmarkens nordöstra del.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, på ett enstaka ställe nedåt gungflytorvartad, H 2 (—3—5); B 3—4; F 0 (—1—3); R 0—1 (—2); V 0 intill $3\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv (björkmosstorv), på enstaka ställen starrmosstorvartad, H (6—) 7—8 (—9); B 3 (—4); F 0—1; R 0—1 (—2); V 0 (—1—2) » $1\frac{1}{2}$ »
(Saknas på flera ställen.)
3. Underst: Lövkärrtorv (nedåt kärrdyartad, på ett ställe överlagrad av $\frac{1}{2}$ m. starrtorv), H (7—) 8—9; B 3; F 0; R 0 (—1—2); V (0—1—) 2 » $1\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt och brännortvtäkt i NO. Möjligt utnyttjande. Strötorv: 1 (god). — Brännortv: [2—3]. — Bottenodling i 2 och 3.

(F. Dt.)

N:r 284.

Socken: Bäve.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Ljung-Myricamosse, i S genom bergöar skild från en nordlig ljung-tuvdun-tuvsävmosse.

Lutningsförhållanden. Mossen höjer sig från NV upp mot sydöstra kanten c:a 1 m.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3 (—4); F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 intill 2¹/₂ m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, nedåt björkosstorv, H 6—8 (—9); B 3 (—4); F 0—1; R (0—) 1 (—2); V 0—1 (—2) » 2 »
(Bottenlager i sydvästra hörnet.)
 3. Underst: Lövkärrtorv eller kärddy, H 8—9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—2 » 1¹/₂ »
- Totalmäktighet c:a 3—4¹/₂ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1919). Odling å ett par smala flikar längst i S. Möjligt utnyttjande. Strötorv: 1 (god). — Brännortv: 2—3.

(F. Dt.)

N:r 287. Dymossen.

Socken: Väne-Ryr.

Areal 100 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarkskomplex, omfattande två huvuddelar: A. En sydlig högmosse norrut från Öresjön (ljung-tuvdunsmosse, mot sjön uttorkad och skogbeväxt, eljest stortuvig och öppen), till vilken ansluter sig en sydvästlig flik (ljung-tuvdunsmosse), B., och en nordostlig flik (skogbeväxt ljunngosse), C., båda skilda från huvuddelen genom laggkärr, samt D. en nordlig högmosse (ljungmosse), skild från södra huvuddelen genom bergöar och med en västlig flik (tuvdunsmosse), E.

Lutningsförhållanden. A. Den sydliga huvuddelen höjer sig i N mot bergöarna upp till 6¹/₂ m. över Öresjön. Dess sydvästliga flik, B., ligger c:a 3³/₄ m. över Öresjön, och dess nordostliga, C., c:a 7 m. över Öresjön. D. Den norra huvuddelen höjer sig upp till 9 m. över Öresjön, och dess västliga flik, E., c:a 8¹/₄ m. över Öresjön.

Byggnad.

A. Den sydliga högmossen (huvuddelen):

I. Den skogbeväxta delen närmast Öresjön:

1. Överst: Lövkärrtorv, H 8 (—9); B 3—4; F 0; R 0; V (0—) 1 intill 1¹/₂ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 5; B 3; F 0; R 1; V 0 c:a 1¹/₂ »
(Endast närmast sjön.)
3. Därunder: Kärddy, B 3; R 0—1; V 1 » 2¹/₂ »
(Endast i norra delen under lövkärrtorven.)
4. Därunder: Vasstorv » 1¹/₂ »
(Endast närmast sjön.)

5. Underst: Sjödy och gyttjor intill $1\frac{1}{2}$ m.
(Över hela området.)
Totalmäktighet $3-5\frac{1}{2}$ m.

II. Den öppna delen norrut:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B 4; F 0 (—2);
R 0 (—1); V 0 intill $2\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, i N rismosstorvartad, och upp-
åt gungflytorvartad, H (6—) 7 (—8); B (3—) 4; F 0; R 0;
V 0 » $1\frac{1}{2}$ »
(Bottenlager i södra delen.)
3. Därunder: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad, H 9—10; B 3;
F 0; R 0; V 2 c:a 2 »
(Endast i N.)
4. Underst: Gyttja, (endast i norra delen) » $\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet $3\frac{1}{2}-6\frac{1}{2}$ m.

B. Den sydliga högmossens sydvästra flik:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3 (—4); F 0; R
(0—) 1; V 0 c:a 2 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, skogsmosstorv, H 8—9; B 3;
F 0; R 0—1; V 0 » 1 »
3. Underst: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad, H 8—9; B 3;
F 0; R 0—1; V 1—2 » $\frac{3}{4}$ »
Totalmäktighet c:a $3\frac{3}{4}$ m.

C. Den sydliga högmossens nordöstra flik:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6; B 3; F 1—2; R 1; V 0—1 c:a $\frac{1}{2}$ m.
2. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 1—2 . . » $\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet c:a 1 m.

D. Den nordliga högmossen (huvuddelen):

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—3); B 3; F 0 (—1); R 0
—1; V 0 c:a $1\frac{3}{4}$ m.
(Bottenlager i södra delen.)
2. Underst: Sphagnumtorv, H 8; B 3; F 0; R 1—2; V 0 » $\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet c:a 2 m.

E. Den nordliga högmossens västra flik:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2; B 4; F 0; R 1; V 0 . . . c:a 1 m.
2. Underst: Sphagnumtorv, H 6; B 4; F 1—2; R 1; V 0 . . » $\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet c:a $1\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera, sand och morän. Bottnen starkt kuperad.

Nuvarande användning (1919). Torvströfabrik i D. (östra delen). Strö-
torvtäkt här och var även i norra delen av A. Odling i sunden mellan
bergöarna, som skilja norra och södra delarna (A. och D.) ävensom i en
mindre östlig flik till södra huvuddelen.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A. II: 1; B: 1 (god); D: 1 (god, under
avverkning); E: 1 (god). — Brännstorv: A. I: 1—3; A. II: 2—3; B: 2—3;
[C: 1—2]. — Bottenodling på A. I: 4; i understa delarna av A. II: 2 och 3;
i understa delen av B: 3; [i C: 2]; på D: 2; på E: 2.

(F. Dt.)

N:r 290. Följemad.

Socken: Väne-Ryr.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar: A. Ett kärr åt SV från Följesjön omkring bäcken från Följesjön och inom detta kärr två högmossepartier; B. En ljung-tuvdunsmosse med martallar närmast SV om Följesjön och C. En ljungmosse med björk Ö om Nykas.

Lutningsförhållanden. A. Kärrret ligger c:a 2 m. över bäcken från Följesjön. B. Mossplanet höjer sig upp till c:a 2¹/₂ m. över samma bäck. C. Mossplanet höjer sig upp till c:a 3¹/₂ m. över bäcken.

Byggnad.

A. Kärrret:

1. Överst: Lövkärtrorv, H 8—9; B (2—) 3; F 0; R 0 (—1); V 1—2	c:a	2	m.
2. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 2; V 0	}	»	1 ¹ / ₂ »
3. Fräkentorv, H 6; B 3; F 0; R 2; V 0			
4. Underst: Gyttja	»	1 ¹ / ₂	»
Totalmäktighet	c:a	4	m.

B. Högmossepartiet vid Följesjön:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (5—) 6; med ¹ / ₄ m. H 3 1 ¹ / ₂ m. under ytan; B 3; F 0; R 0—1; V 0	c:a	2	m.
2. Därunder: Starrtorv, H 7; B 3; F 0; R 1—2; V 0	}	»	1 ¹ / ₂ »
3. Kärddy, H 9—10; B 3; F 0; R 1; V 0			
4. Lövkärtrorv, H 9; B 3; F 0; R 1; V 1—2	}	»	1 ¹ / ₂ »
5. Underst: Sjödy			
Totalmäktighet	c:a	4	m.

C. Högmossepartiet Ö om Nykas:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2; B 3; F 0; R 0; V 0	c:a	1	m.
2. Därunder: Starrmosstorv, H (6—) 8; B 3; F 0; R 1 (—2); V 0 (—1)	}	»	1 »
3. Därunder: Starrtorv, H 6; B 3; F 0; R 2; V 0			
4. Underst: Sjödy och gyttja	»	2	»
Totalmäktighet	c:a	5	m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919). Odling över hela kärrret.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: C: 1 (god). — Brännorv: A: 1; B: 1—4; C: 2—3. — Bottenodling på A: 2; [i B: 2—4;] i C: 3.

(F. Dt.)

N:r 299.

Socken: Vassända-Naglum.

Areal 120 har.

Ytbeskaffenhet. Ett av bergöar och stora berguddar synnerligen starkt söndersprängt högmossekomplex (ljungmossar; ljung-tuvdunsmossar med tuv-säv och ställvis Myrica; vanligen öppna eller glest martallsbevuxna, förenade genom smala mossdrag). Ofta starrlaggar, smala.

Lutningsförhållanden. Huvudlutning åt Ö.

Byggnad.

A. I allmänhet:

1. Överst: Sphagnumtorv, på enstaka ställen utbildad som

- skogsmosstorv, gungflytorv och starrmosstorv, H (5—) 8
—10; B 3 (—4); F 1 (—2); R 1 (—2); V 0 (—2) . . . intill 2¹/₂ m.
(Mäktighet starkt växlande; här och där bottenlager.)
2. Underst: Kärrdy, på ett ställe vasstorvartad, H (7—) 9—
10; B 3; F 0; R 1 (—2); V 0 (—1) . . . » 1¹/₂ »
(Vanligen tunt lager.)
3. Gyttja (endast på ett par ställen) tunt lager
- Totalmäktighet c:a 2—3¹/₂ m.
- B. Avvikande byggnad på ett ställe längst i SV:*
1. Överst: Sphagnumtorv, H 2 (—4); B 3; F 1; R 1; V 0 c:a 1¹/₄ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 9 (—10); B 3 (—4); F 1;
R (0—) 1; V 0 » 1¹/₄ »
3. Underst: Kärrdy, H 10; B 3; F 0; R 1; V 0 » 1¹/₄ »
- Totalmäktighet c:a 1³/₄ m.
- Torvlagret, särskilt i torvmarkens smalare delar,
ganska tunt 1¹/₂—3³/₄ »
- Underlag. Lera, sand, morän och berg.
- Nuvarande användning (1919.) Strörtorvtäkt på ett mindre område i östra delen. Bränntorvtäkt på några få ställen i Ö och ett ställe i V. Odling å en del smala mosdrag i östra delen.
- Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: B: 1 (god). — Bränntorv: A: 1—2; B: 2—3.

(Boob.)

N:r 304. Gräsmossen.

Socken: Vassända-Naglum. Areal 40 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossa (ljung-tuvdunsmossa med spridda tallar och ställvis *Myrica*) med en nordostlig och en sydlig flik omgivna av starrkärllaggar. Mossen stöter med sydvästra hörnet till Öresjön och har en mycket brant rand.

Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a 5 m. över Öresjöns högvattenlinje.

Byggnad.

A. I allmänhet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); B 3 (—4);
F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 intill 2¹/₂ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, björkmossstorv H (6—) 7—9;
B 3; F 0—1 (—2); R (0—) 1; V 0—2 » 2 »
3. Därunder: Lövkärrtorv (lokalt starrtorv H 8, R 2, eller
kärrdy), H 8—9; B 3; F 0; R 0; V 1—2 c:a 1 »
4. Underst: Sjödy eller gyttja (centralt) intill 1 »
- Totalmäktighet c:a 5³/₄ m.

B. Södra fliken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 6—7; B 3; F 0; R 1; V 0 . . c:a 1¹/₂ m.
2. Därunder: Björkmossstorv, H 8; B 3; F 0; R 0—1; V 0 » 1 »
3. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 1 . . . » 1¹/₂ »
- Totalmäktighet c:a 2 m.

Underlag. Lera.

Nuvarande användning (1919.) Strörtorvtäkt i södra kanten av mossen. Odling i spetsen av den norra fliken.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3; B: 1—3.
— Bottenodling i A: 3 och B: 3.

(F. Dt.)

N:r 305. Havde mosse.

Socken: Vassända-Naglum.

Areal 55 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med *Myrica*) med väl utvecklad randskog; i flikarna och mot kanterna övergående i kärr (skogskärr och *Myricakärr*). Inom torvmarkens östra del ligger Havdesjön. Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a $4^{1/2}$ — $4^{3/4}$ m. över avloppet i SV. Havdesjön ligger c:a 1 m. över avloppet.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, i norra delen delvis utbildad som starrmosstorv och nedåt vanligen övergående i skogs-
mosstorv, H (7—) 8 (—9); upptill med över- och mellan-
lagrande mer eller mindre mäktiga skikt H (2—3—) 4
—6; B 3 (—4); F 0—1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0 (—
1—3) intill $3^{1/2}$ m.
(Bottenlager i NO.)
2. Därunder: Lövkärrtorv, ofta nedåt övergående i kärrdy,
H (8—) 9 (—10); B 3 (—4); F 0; R 0—1 (—2); V 0—3 » $1^{3/4}$ »
(Vanligen bottenlager.)
3. Därunder: Starrtorv, H 3—4; B 3; F 0; R 2—3; V 0 tunt lager
(Endast längst i SV.)
4. Underst: Sjödy och gyttja (lokalt på ett par ställen) intill $1/2$ »
Totalmäktighet c:a $4^{1/4}$ m.

Underlag. Lera, sand och morän.

Nuvarande användning (1919). Strörtorvtäkt i SV.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1 (delvis ojämn) och 2. — Botten-
odling i 2 eller på 3.

(F. Dt.)

N:r 310. Hultmossen.

Socken: Vassända-Naglum.

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse), mot kanterna och i flikarna övergående i kärr (skogs- och starrkärr). I södra delen en större bergö.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till $2^{1/4}$ m. över lag-
gen i N.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); med $1/2$ m.
H 7—9 $1^{1/2}$ à 2 m. under ytan i den centrala delen;
B 3; F 0—1 (—2); R 0—1; V 0 c:a $2^{1/2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, nedåt delvis skogsmosstorvartad,
H 8 (—9—10); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R 0 (—1);
V 0 (—1) intill 3 »
3. Därunder: Kärrtorv, vanligen lövkärrtorv (i södra delen
även starrtorv och vasstorv H 4—5; R 2—3; H (8—)
9 (—10); B 3; F 0; R (0—) 1 (—2); V (0—) 1 (—2) » $1^{3/4}$ »
(Bottenlager i västra delen.)

4. Underst: Gyttja (i de centrala delarna) c:a $\frac{1}{2}$ m.
 Totalmäktighet c:a $7\frac{1}{2}$ m.

B. Kantdelarna:

1. Överst: Starrmosstorv, H 4—6; B 3; F 0; R 1—2; V 0 . c:a $\frac{1}{2}$ m.
 2. Därunder: Kärrtorv, lövkärrtorv, delvis kärrdyartad, H 8
 (—9); B 3; F 0; R (0—) 1; V (0—) 1—2; mot N ersatt
 av starrtorv H 5—7; R 1—3; blandad med kärrdy . . » $2\frac{1}{2}$ »
 (Bottenlager i S.)
 3. Underst: Vassstorv, H 8—9; B 3; F 0; R 1; V 0 på ett
 tunt lager gyttja » $\frac{1}{2}$ »
 Totalmäktighet c:a 3 à 4 m.

Underlag. Sand.

Nuvarande användning (1919). Strötorvtäkt i högmossens kant N om bergön.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3; B: 1—2 [3?].

(E. A. L.)

N:r 313.

Socken: Vassända-Naglum.

Areal 90 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex (fyra skilda ljung-tuvdun-tuvsävmossar med spridda tallar). Stora kärrpartier dels i N dels i SV samt mellan de skilda högmossepartierna. Starkt söndersprängt av berguddar och uppstickande morän och bergöar.

Lutningsförhållanden. Torvmarken genomflytes av en bäck med gott fall. Mossplanen höja sig upp till 3—4 m. över bäcken.

Byggnad.

A. Högmossarna:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3—) 4—5; B 3 (—4); F 0
 (—1—2); R (1—) 2; V 0 intill 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, skogsmosstorv, H (6—7—) 8;
 B 3; F 0 (—1); R 1 (—2); V 0 (—1) » $2\frac{1}{2}$ »
 3. Underst: Kärrdy, H 9; B 3; F 0; R 0—1; V 0—1 » $\frac{1}{2}$ »
 Totalmäktighet c:a $3\frac{1}{2}$ m.

B. Kärrområdena:

Torvlagret tunt, här och var med morän uppstickande.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1919). Odling över ett större kärrparti längst i N. Möjligt tillgodogörande. Strötorv: A: 1 (mindre god). — Bränntorv: A: 2. — Bottenodling på A: 3.

(F. Dt.)

N:r 315. Härsmossen.

Socken: Vassända-Naglum.

Areal 240 har.

Ytbeskaffenhet. Torvmarken omfattar flera till byggnad och läge åtskiljbara områden, högmossar och kärr omkring Skogsättersjön i S och bäcken åt Ö från denna samt en i norra delen rinnande bäck. A. Huvudpartiet från Skogsättersjön norrut, högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med enstaka martallar), i S med brant rand och i norra och södra delen med

rätt väl utvecklad randskog. Smala laggar. *B.* Området Ö och SO om Skogsättersjön, högmosse (ljung-tuvdunsmosse). Rikligt med bergöar. *C.* Fliken åt Ö omkring bäcken från Skogsättersjön, till större delen kärr, i norra delen en mindre högmosse. *D.* Området VSV om Backa, högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martall och björk), omgiven av breda tuvunds- och Myrica-kärr. *E.* Flikarna och sunden omkring bäcken norrut och mellan huvudpartiet (*A.*) och området VSV om Backa (*D.*), tuvunds-kärr och skogskärr. — Inom hela torvmarken bergöar här och var uppstickande; särskilt mot kanterna.

Lutningsförhållanden. *A.* Mossplanet ligger c:a 4—5¹/₂ m. över bäcken från Skogsättersjön och ungefär lika högt över den mot N rinnande bäcken. *B.* Mossplanet höjer sig upp till c:a 3 m. över Skogsättersjön. *D.* Mossplanet höjer sig upp till c:a 1¹/₂ m. över den norra bäcken.

Byggnad.

A. Huvudpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5), i södra kanten med ¹/₂ m. H 6 2¹/₂ m. under ytan, B 3 (—4—5); F 0 (—1—2); R 0 (—1—2); V 0 c:a 3¹/₂ m.
(Lagret blir tunnare mot N.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv, nedåt övergående i ett tunt lager skogsmosstorv eller starrmosstorv, H (6—7—) 8—9; B 3—4; F 0 (—1—3); R (0—) 1 (—2—3); V 0 (—1—2) intill 2 »
(Lagret tunnare mot N.)
 3. Underst: Kärrtorv, lövkärrtorv och starrtorv, även flerstädes kärrdy, H (6—) 8—9; B 3 (—4); F 0; R (0—) 1 (—2); V 0—2 » 1¹/₂ »
(Mäktigast centralt.)
- Totalmäktighet 3—7¹/₂ m.
(i allmänhet c:a 5 »)

B. Området Ö och SO om Skogsättersjön:

1. Överst: Sphagnumtorv, nederst ¹/₂ m. Cuspidatumtorv, H (6—) 7 (—8), med över- och mellanlagrande, mer eller mindre mäktiga lager H 3; B 3; F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 c:a 4¹/₂ m.
 2. Underst: Lövkärrtorv, H 9; B 3—4; F 0; R 0 (—1); V 1—2 » 3/4 »
- Totalmäktighet c:a 5¹/₄ m.

C. Fliken åt Ö omkring bäcken från Skogsättersjön:

Torvlagret tunt. Inom högmossen låghuminös Sphagnumtorv, inom kärret kärrtorvmylla intill 1 m.

D. Området VSV om Backa:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3; B 3—4 (—5); F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 c:a 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, H 8; B 3—4; F 0; R 1; V 0 » 1/4 »
 3. Underst: Lövkärrtorv, nedåt kärrdyartad, H (8—) 9 (—10); B 3 (—4); F 0; R 0 (—1); V 0—2 intill 1 »
- Totalmäktighet c:a 3¹/₄ m.

E. Flikarna och sunden omkring bäcken norrut och mellan huvudpartiet (A.) och området VSV om Backa (D.):

Lövkärrtorv eller annan kärrtorv, även starrmosstorv, i tunt lager.

Underlag. Lera, sand och morän.

Nuvarande användning (1919). Strörtorvtäkt i norra delen av C. Odling över kärret i södra delen av C.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1 (god); [B: 1;] D: 1 (god). — Bränn-torv: A: 2—3; [D: 2—3]. — Bottenodling i A: 2—3 (delvis).

(E. A. L.)

N:r 334.

Socken: Frändefors.

Areal 75 har.

Ytbeskaffenhet. Ljung-tuvdunsmosse, här och där med Myrica, starkt söndersprängd av berguddar och bergöar; i de smalaste flikarna övergående i kärr (Myricakärr delvis med vass).

Lutningsförhållanden. I stort sett plan, svag lutning mot kanterna.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B (3—) 4 (—5); F 0 (—1); R 0 (—1); V 0 intill 2¹/₄ m.
(Mäktigast i västra delen.)
2. Därunder: Sphagnumtorv, H (6—) 8 (—9); B (3—) 4; F 0—1; R 0—1; V 0 (—1) » 1¹/₄ »
(Vanligen tunt lager, mäktigast i SV.)
3. Därunder: Kärrtorv, ställvis övergående i starrmosstorv eller kärddy, H (6—7—) 8—9; B 3—4; F 0; R (0—) 1 (—2—3); V 0 (—1—2) » 3 »
(Vanligen bottenlager; mäktigast centralt å torvmarken.)
4. Underst: Gyttjor (endast i den vidaste nordöstra delen) c:a 1/2 »
Totalmäktighet 2¹/₂—6 m.

B. Kärret:

1. Överst: Kärrtorv, H 7—8; B (2—) 3; F 0; R 1—2; V 0 intill 1¹/₂ m.
2. Underst: Gyttja (endast i sydöstra fliken) c:a 1/2 »
Totalmäktighet c:a 1—2 m.

Underlag. Morän och sand.

Nuvarande användning (1917). Strörtorvtäkt i NO. Bränn-torvtäkt här och var runt kanterna. Odling å de sydligaste flikarna.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränn-torv: A: 2—3; [B: 1]. — Odling på B (i stället för bränn-torvberedning?).

(B. H.)

N:r 336. Kattholmens södra mosse.

Socken: Frändefors samt Vassända-Naglun.

Areal 19 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (öppen ljung-tuvdun-tuvsävsmosse, här och där med Myrica), i randpartierna delvis skogbeväxt. Laggår utvecklade.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig centralt upp till 2 m. över avloppet i NO.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4); B 3—4; F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 intill 1¹/₂ m.
(Mäktigast mot SV.)

2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstörv), (mot NO övergående i starrmosstörv, och där ytlager); H (6—) 7—9; B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1; V 0—1 . . . intill 1 m.
(Lagret saknas i SV.)
3. Underst: Lövkärrtorv eller kärrdy, H 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0—1; V (0—) 1 . . . » $\frac{3}{4}$ »
Totalmäktighet . . . c:a 2 m.
- Underlag. Lera och sand.
Nuvarande användning (1917). Odling å laggarna här och var I S är torven avschaktad på ett mindre område, och den underliggande leran odlas.
Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1 (god). — Bränntorv: [2—3]. — Bottenodling i 3 eller på underlaget.

(B. H.)

N:r 338.

Socken: Frändefors samt Vassända-Naglum. Areal 130 har.
Ytbeskaffenhet. Det centrala partiet utgöres av en högmosse (ljung-tuvduntuvsävmosse, tämligen öppen med enstaka martallar). Större delen av den nordöstra fliken utgöres av kärr (starr- och gräskärr, delvis trädbevuxna) och likaså utlöparna av såväl den västra som den sydvästra fliken.
Lutningsförhållanden. Avlopp mot N, och mossplanet höjer sig mot S upp till c:a $3\frac{3}{4}$ m. över detta.
Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—3—) 4—5 (—6); B (3—) 4; F 0 (—1); R (0—) 1; V 0 . . . c:a $2\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, delvis starrmosstörvartad, H (6—7—) 8 (—9); B (3—) 4; F 0—1 (—2—3); R 0—1; V 0 (—1) . . . intill $2\frac{1}{2}$ »
(Vanligen $\frac{1}{2}$ —1 m. mäktig; mäktigast i SV.)
3. Därunder: Kärrdy, H 9; B 3 (—4); F 0; R 1; V 0—1 (—2—3) . . . » $1\frac{1}{2}$ »
(Bottenlager mot kanterna.)
4. Underst: Sjödy och gyttjor (leryttja) . . . c:a 1 »
(Endast centralt.)
Totalmäktighet . . . 3—6 m.

B. Kärrpartierna:

1. Överst: Lövkärrtorv eller kärrdy, H 9; B (2—) 3; F 0; R 0; V 0 (—1) . . . intill $2\frac{1}{2}$ m.
2. Underst (på de djupare ställena): Leryttja . . . c:a $\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet . . . intill $2\frac{3}{4}$ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1917). Odling över stora delar av kärrpartierna.
Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränntorv: A: 2—3; [B: 1]. — Bottenodling i A: 3 (delvis). — Odling på B: 1 (i stället för bränntorvberedning?).

(B. H.)

N:r 340.

Socken: Frändefors.

Areal 100 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med tuvs- eller med uppväxande tall och gran) på östra stranden av Hästefjorden.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig upp till c:a 3½ m. över avloppet, och c:a 5 m. över Hästefjorden.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt skogsmosstorvartad, H (5—7—) 8—9; med över- och mellanlagrande mer eller mindre mäktiga lager H (2—) 3—4; B (2—3—) 4; F 0—1 (—2—3); R 0—1; V 0 (—1) intill 4½ m.
(Bottenlager i nordöstra fliken.)
 2. Därunder: Lövkärrtorv, delvis övergående i kärrdy, H 8—9; B 3 (—4); F 0; R (0—) 1; V (0—) 1 (—2) » 2 »
 3. Underst: Sjödy eller lergyttja tunt lager
- Totalmäktighet c:a 6 m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1917). Strörtorvtäkt nära Knutsö. Bränntorvtäkt på åtskilliga ställen.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1—2. — Bottenodling på underlaget eller i 2.

(B. H.)

N:r 341. Brasmeryrsmossen.

Socken: Frändefors.

Areal 180 har.

Ytbeskaffenhet. Norra och större delen högmosse (öppen ljung-tuvdunsmosse), som i sydvästra delen genomflytes av en kanal till Hästefjorden. Västra kanten intill och V om kanalen samt södra spetsen kärr. Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig 5—7 m. över kanalen. Kärrret ligger c:a 1¼ m. över samma nivå.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); (2—3 m. under ytan med ¼—½ m. H 6—7 (—8)); B (3—) 4; F 0 (—1—2); R 0—1; V 0 intill 4 m.
(Mäktigast centralt; saknas i NV.)
 2. Därunder: Sphagnumtorv, nedåt övergående i skogsmosstorv, H (7—) 8—9; B 3—4; F (0—) 1 (—2—3); R 0—1; V 0 (—1) » 2½ »
(I NV ytlager och mäktigast; i allmänhet 1—2 m.)
 3. Därunder: Lövkärrtorv och kärrdy, H (8—) 9; B 3 (—4); F 0; R (0—) 1; V (0—) 1 (—2) » 3½ »
(Vanligen 1—1½ m.; tilltar i mäktighet mot S.)
 4. Underst: Gyttja (lergyttja) c:a ½ »
- Totalmäktighet 6—7 m.

B. Kärrret:

Kärrdy, H 9; B (2—) 3; F 0; R 1; V 0—1 c:a 2½ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1917). Bränntorvtäkt på flera ställen i NV. Strörtorvtäkt i östra kanten. Odling å större delen av kärrret.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränttorv: B: 2—3. —
Bottenodling i A: 3.

(B. H.)

N:r 344. Östermossen.

Socken: Frändefors. Areal 100 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse, nästan öppen, med
enstaka martallar), i SV med stora dräneringsrännor.
Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a 5 m. över fastmarken i Ö.
Byggnad.

A. I allmänhet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4); B (3—) 4;
F 0 (—1); R 0—1; V 0 intill 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, nedåt skogsmosstorvartad, H
(6—) 7 (—8); B 3—4; F 0—1; R (0—) 1; V 0—1 . . . » 1¹/₄ »
(Mäktigast mot N; ibland bottenlager.)
 3. Underst: Lövkärtrorv och kärddy, H (8—) 9; B 3 (—4);
F 0; R (0—) 1; V 0—1 (—2) » 1 »
(Vanligen ¹/₂ m. mäktig.)
- Totalmäktighet $2\frac{3}{4}$ —4 m.

B. Avvikande byggnad har norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv (nedtill ¹/₂ m. skogsmosstorv),
H (5—6—) 8 (—9); B 3 (—4); F (0—) 1; R (0—) 1;
V 0 (—1) c:a 2¹/₂ m.
 2. Underst: Lövkärtrorv eller kärddy, H 9; B 3; F 0; R 1;
V 0 (—1) » 1 »
- Totalmäktighet c:a 3¹/₂ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1917). Strörtorvtäkt i SV. Bränttorvtäkt i östra
randen.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: A: 1. — Bränttorv: A: 2—3; B: 1—2.
— Bottenodling på underlaget eller i A: 3 och B: 2.

(B. H.)

N:r 345. Brännemossen.

Socken: Frändefors. Areal 70 har.
Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse, delvis stortuvig), i
S och V med utvecklad randskog och väl markerade laggar.
Lutningsförhållanden. Mossplanet ligger c:a 2¹/₂ m. över fastmarken
i SV.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); B (3—) 4
(—5); F 0 (—1—2); R 0 (—1); V 0 intill 2¹/₂ m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv, skogsmosstorvartad, mot
östra kanten övergående i starrmosstorv, H 8—9;
B (3—) 4; F (0—) 1; R (0—) 1; V 0—2 } c:a 1 »
(Oftast övergående i följande):
 3. Underst: Lövkärtrorv, H 8—9; B 3 (—4); F 0; R 0—1;
V 1—2 }
- Totalmäktighet c:a 3—3¹/₂ m.

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning (1917). Bränntorvtäkt i södra kanten. Strörtorvtäkt i V.

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Bottenodling på 2.

(B. H.)

N:r 346. Finnemossen.

Socken: Frändefors.

Areal 130 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdun-tuvsävmosse med enstaka martallar i södra spetsen och centralt å norra partiet med växtlig tallskog), tämligen söndersplittrad av berguddar och bergöar.

Lutningsförhållanden. Naturligt avlopp mot SO. Torde vara möjlig att dränera även mot NO, och mossplanet höjer sig upp till 2 à 3 m. över fastmarken därstädes.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (7—) 8—9; med över- och mellanlagrande mer eller mindre mäktiga lager H (3—) 4—6; B (3—) 4; F 0 (—1—2); R (0—) 1 (—2—3); V 0 intill	3 ³ / ₄ m.
2. Underst: Lövkärrtorv eller kärddy, H (8—) 9; B (3—) 4; F 0; R 1 (—2); V (0—) 1	c:a 1/2 »
Totalmäktighet	c:a 3 ¹ / ₄ m.

Underlag. Sand och lera.

Nuvarande användning (1917). Bränntorvtäkt i N.

Möjligt tillgodogörande. Bränntorv: 1. — Bottenodling på 2 (delvis).

(B. H.)

N:r 353. Stårkebo bränntorvmosse.

Socken: Frändefors.

Areal 55 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse med ett nordligt huvudparti och två mot S utlöpande flikar. A. Norra partiet, ljung-tuvdunsmosse. B. Sydvästra fliken, tuvsävmosse med stora rismosstuvor. Delvis övergående i Myrickär. Centralt en mindre göl. C. Sydöstra fliken, ljung-tuvdunsmosse med Myrica.

Lutningsförhållanden. A. Lutning mot Ö. B. I nivå med gölen.

Byggnad.

A. Norra delen:

1. Överst: Sphagnumtorv, mot S nedåt övergående i starrmosstorv, H 8—9; med över- och mellanlagrande mer eller mindre mäktiga linser H 3—5 (—6); B 3—4; F 0—1; R 1 (—2); V 0 (—1)	intill 3 m.
(Mäktigast i NV.)	
2. Underst: Kärddy, H 9; B 3 (—4); F 0; R 1; V 0 (—1) » 1 »	
Totalmäktighet	c:a 2 ¹ / ₂ —4 m.

B. Sydvästra fliken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 5—7 (—8), ytligt 1/2 m.	
H 3; B (3—) 4; F 0 (—1); R 1 (—2); V 0	intill 2 ¹ / ₂ m.
2. Underst: Gytta	c:a 1 »
Totalmäktighet	c:a 3 ¹ / ₂ m.

C. Sydöstra fliken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 4; F 0; R 0; V 0	c:a 1 m.
2. Därunder: Starrmosstorv, H 8; B 4; F 0; R 1; V 1	» 3/4 »
3. Därunder: Kärddy, H 8; B 4; F 0; R 1; V 1	» 1/4 »

4. Underst: Lergyttja c:a $\frac{1}{4}$ m.
 Totalmäktighet c:a $2\frac{1}{4}$ m.
 Underlag. Sand, morän och lera.
 Nuvarande användning (1917). Brännortvfabrik i norra delen.
 Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: C: 1. — Brännortv: A: 1—2 (under
 avverkning); B: 1; C: 2—3.

(B. H.)

N:r 359. Rörmossen.

Socken: V. Tunhem samt Vänersnäs (Halleberg). Areal 65 har.
 Ytbeskaffenhet. Ljungmosse med Myrica. Den sydöstra viken skogbe-
 vuxen med björk, gran och tall samt Myrica.
 Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

Kärrody och kärrtorv (vanligen starrtorv), H (7—) 8—9;
 (starrtorven H 4 (—6)); B 3; F 0; R (0—1—) 2 (—3); V 0 intill $1\frac{1}{2}$ m.
 Torvlagrens mäktighet varierande; vanligen c:a $\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Berg.

Möjligt tillgodogörande. Odling eller skogsbörd.

(Boob.)

N:r 362. Blackemossen.

Socken: V. Tunhem samt Vänersnäs (Halleberg). Areal 65 har.
 Ytbeskaffenhet. Ljung-tuvdunsmosse med gran och tall samt Myrica, i
 flikarna delvis övergående i ljunghed. Överallt sten och berg uppstickande.
 Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

1. Överst: Kärrody, H 9; B (2—) 3; F 0; R 1; V 0 . . . intill $1\frac{1}{4}$ m.
 (Vanligen bottenlager.)
 2. Underst: Lergyttja (endast på de djupaste ställena) . . . » $\frac{1}{4}$ »
 Totalmäktighet intill $1\frac{1}{2}$ m.
 Torvlagret flerstädes mycket tunt, mindre än $\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Berg.

Möjligt tillgodogörande. Odling eller skogsbörd.

(Boob.)

N:r 363. Storemossen.

Socken: V. Tunhem (Halleberg). Areal 50 har.
 Ytbeskaffenhet. A. Södra hälften, tall-granskog med odon och tuvdun.
 B. Norra hälften, ljung-Myrica-mosse med enstaka tall och björk. C.
 Nordligaste fliken, ljung-tuvdunsmosse med tallskog.

Lutningsförhållanden. Plan.

Byggnad.

A. Södra hälften:

1. Överst: Kärrtorv eller kärrody, H (8—) 9 (—10); B 3;
 F 0; R 1; V 0 intill $1\frac{1}{2}$ m.
 2. Underst: Lergyttja tunt lager
 Totalmäktighet c:a $1\frac{1}{2}$ m.

B. Norra hälften:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3; B (3—) 4; F 1; R 1;
 V 0 intill $1\frac{1}{2}$ m.
 (Mäktigast centralt.)

2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H 6; B 3;
F 1; R 1; V 0—1 c:a $\frac{1}{4}$ m.
(Endast centralt.)
3. Underst: Kärrtorv eller kärrdy, H 8—10; B 3; F 0;
R 1; V 0 intill $\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet $\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ m.

C. Nordligaste fliken:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3; B 3; F 1; R 1; V 0 . c:a 1 m.
2. Underst: Starrmosstorv, H 8—9; B 3; F 1; R 1; V 0 . » $\frac{1}{4}$ »
Totalmäktighet c:a $1\frac{1}{4}$ m.

Underlag. Berg.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1 (god); C: 1 (god). — Odlingsmark: A.

(Boob.)

N:r 375. Storemossen.

Socken: V. Tunhem (Hunneberg).

Areal 50 har.

Ytbeskaffenhet. *A.* Nordvästra fliken, ljungmosse med odon, gran, tall och björk. *B.* Nordöstra fliken och centralpartiet, högmosse (ljungmosse i nordöstra fliken skogbevuxen, inom centralpartiet med låga, glesa granar och tallar). *C.* Södra delen, Myricamosse.

Lutningsförhållanden. *A.* Naturligt avlopp åt N för hela mossen genom en bäck till Stubbsjön. *B.* Mossplanet höjer sig c:a $2\frac{1}{4}$ m. över fastmarkskanten i N. *C.* C:a $\frac{1}{2}$ m. under huvuddelens mossplan.

Byggnad.

A. Nordvästra fliken:

1. Överst: Starrmosstorv, H (8—) 9; B 3; F 1; R 1; V 1 . c:a $1\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Lövkärrtorv, H 10; B 3; F 0; R 1; V 2 . . » $1\frac{1}{2}$ »
3. Därunder: Cuspidatumtorv, H 3; B 3; F 0; R 1; V 0 . . » $\frac{1}{2}$ »
4. Underst: Gyttja » $\frac{1}{2}$ »
Totalmäktighet c:a 4 m.

B. Nordöstra fliken och centralpartiet:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 2—3 (—4—5); B 3; F 1;
R 1; V 0 intill $1\frac{1}{2}$ m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, delvis starrmosstorv, H (8—)
9 (—10); B 3; F 1 (—2); R 1; V 0 c:a 2 »
3. Därunder: Kärrtorv eller kärrdy, H (8—) 9 (—10); B 3;
F 0; R 1 (—2); V 0 (—1) intill $1\frac{1}{2}$ »
4. Underst: Gyttja tunt lager
Totalmäktighet c:a 3 — $4\frac{1}{2}$ m.

C. Södra delen:

1. Överst: Starrtorv, H 5; B 3; F 0; R 2; V 0 c:a $\frac{1}{2}$ m.
2. Underst: Kärrtorv eller kärrdy, nedåt starrmosstorvartad,
H 9—10; B 3; F 0—1; R 1 (—2); V 0 » 2 »
Totalmäktighet c:a $2\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera och berg.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: B: 1. — Bränntorv: A: 1—3; B: 2—3; C: 1—2.

(Boob.)

N:r 377. Laggemosse.

Socken: V. Tunhem (Hunneberg).

Areal 110 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med enstaka låga granar och tallar), i Ö intill Eldsmörjan. I V brant rand; i NO och S ofullständigt utbildad lagg; lagg saknas i V. I östra delen öppna dyhöljor. I norra laggen berg flerstädes i dagen.

Lutningsförhållanden. Mossplanet höjer sig c:a 5—6 $\frac{1}{2}$ m. över Eldsmörjans vattenyta.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3—4 (—5); B 3 (—4);
F 1 (—2—3); R 1; V 0 intill 2 m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), H (7—) 9—10;
B 3; F 1 (—2); R (0—) 1; V 0—1 » 1 $\frac{1}{2}$ »
(Bottenlager över större delen av torvmarken.)
 3. Underst: Lövkärrtorv, H 10; B 3; F 0; R (0—) 1; V 1 » 1 $\frac{1}{2}$ »
- Totalmäktighet c:a 3 m.

Underlag. Lera och berg.

Nuvarande användning (1919). Bränttorvfabrikation i randpartierna runt hela mossen (för Statens Järnvägars räkning).

Möjligt tillgodogörande. Strörtorv: 1. — Bränttorv: 2—3 (delvis under avverkning). — Bottenodling i 3.

(Boob.)

N:r 381. Ekelundsmossen.

Socken: V. Tunhem (Hunneberg).

Areal 65 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljungmosse, här och var be vuxen med låga tallar). Lagg i allmänhet utbildad, 5—20 m. bred. Mot kanterna delvis övergående i större eller mindre kärpartier; det största, ett skogbevuxet gräs-Myricakärr, avskiljes genom några bergöar i östra delen från mossens huvudparti.

Lutningsförhållanden. Allmän lutning och avlopp åt N. Mossplanet höjer sig upp till c:a 1 m. över norra fastmarkskanten.

Byggnad.

A. Högmossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, H (2—) 3 (—4—5); i västra delen ytligt $\frac{1}{2}$ m. H 6; B 3 (—4); F 1 (—2); R 1;
V 0 c:a 1 $\frac{1}{2}$ m.
 2. Därunder: Sphagnumtorv (skogsmosstorv), i södra delen nedåt utbildad som starrmosstorv, H (8—) 9 (—10);
B 3; F 1; R 1 (—2); V 0—1 intill 1 $\frac{1}{2}$ »
(Ställvis bottenlager.)
 3. Underst: Kärrtorv (lövkärrtorv), H 10; B 3; F 0; R
(0—) 1; V 0—2 » 1 »
- Totalmäktighet c:a 3 $\frac{3}{4}$ m.

B. Kärret i Ö:

Kärrtorv, H 9; B 3; F 0—1; R 1; V 1 intill $\frac{1}{2}$ m.

Underlag. Lera, sand och berg.

Nuvarande användning (1919). Bränttorvtillverkning i norra delen (för Statens Järnvägars räkning).

Möjligt tillgodogörande. Strötörv: A: 1. — Bränntörv: A: 2—3. — Odlingssmark: B.

(Boob).

N:r 383. Öjemossarna.

Socken: V. Tunhem (Hunneberg). Areal 300 har.

Ytbeskaffenhet. Högmossekomplex, av bergöar och fastmarksuddar synnerligen starkt söndersprängt, sträckande sig från Bergsjön, Grindsjön och Gårdsjön i S till Långvattnet i N. Västra delen utgöres av tallbevuxna ljungmossar, norrut med tät skog. Centrala delen glest tallbevuxna ljungmossar, och östra delen norrut Myrica-tuvdunsmosse i SO övergående i tall-ljung-tuvdunsmosse. Rikliga laggbildningar runt öarna och här och var i sunden mellan dem. Kring sjöar och bäckar här och var starrkärr och starrmossar delvis med Myrica.

Lutningsförhållanden. Allmän lutning mot N och Långvattnet. Flera smärre naturliga avlopp mot N. Huvudavloppet utgöres av en grävd kanal i NV till Eldsmörjan. Västra och sydvästra delen höjer sig upp till $3\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ m. över Långvattnet; centralpartiet c:a 1 — $3\frac{1}{4}$ m., och östra partiet höjer sig från $4\frac{1}{2}$ till 9 m. längst i SO.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtörv, någon gång övergående i starrmossor eller Cuspidatumtörv, H (2—) 3—4 (—5); B (2—) 3 (—4); F 1 (—2); R 1 (—2); V 0 intill $1\frac{1}{2}$ m.
(Saknas flerstädes; vanligen $\frac{1}{2}$ m. mäktig.)
 2. Därunder: Sphagnumtörv, ofta utbildad som skogsmossor eller vanligare starrmossor, H (6—8—) 9 (—10); B 3 (—4); F 1 (—2—3); R (0—) 1 (—2); V 0 (—1—3) » 2 »
(På enstaka ställen ytlager, ävenså bottenlager; saknas ibland; mäktighet vanligen $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{4}$ m.)
 3. Därunder: Kärrtorv (lövkärrtorv eller starrtorv, någon gång övergående i starrmossor) eller kärrdy, H (7—9—) 10; B 3; F 0; R (0—) 1 (—2—3); V 0 (—1—3) » $3\frac{3}{4}$ »
(Saknas flerstädes; oftast bottenlager; mäktighet starkt varierande: från tunt lager vanligen inemot 1 m.)
 4. Underst: Sjödy och gytta (endast på enstaka ställen) » 1 »
- Totalmäktighet ($\frac{1}{2}$)— $2\frac{3}{4}$ —($5\frac{1}{2}$) m.

Byggnaden inom komplexet utan regelbundenhet starkt varierande; torvlagret på flera ställen endast tunt lager.

Underlag. Lera, sand och berg.

Möjligt tillgodogörande. Bränntörv: 1—3 (avverkningen försvårad genom torvens ojämna beskaffenhet och varierande mäktighet). — Bottenodling i 3.

(Boob).

N:r 395. Jonstorpssossen.

Socken: V. Tunhem (Hunneberg). Areal 160 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (ljung-tuvdunsmosse med martallar), i kanterna skogbevuxen. I allmänhet med delvis ganska breda laggbildningar. En kärrartad sänka övertvåras mossen från Jonstorp mot SV. I S tre sjöar, Lillsjön, Dysjön och Skursjön. Mot Dysjön erosionsbrant, och därovan öppna dyhöljor.

Lutningsförhållanden. Mossplanet tämligen horisontellt, höjer sig 1—1¹/₂ m. över Dysjön.

Byggnad.

A. I allmänhet inom huvuddelen av mossen:

1. Överst: Sphagnumtorv, nedåt övergående i skogsmosstorv, och någon gång utbildad som starrmosstorv, H (6—8—) 9 (—10); (på enstaka ställen inom den översta delen av lagret ¹ / ₂ m. H 3—4); B 3 (—4); F (0—) 1 (—2); R (0—) 1 (—2); V 0—1 (—2)	intill 4 m.
2. Underst: Kärrdy, H (7—9—) 10; B 3 (—4); F 0 (—1); R 1 (—2); V 0 (—1—2)	» 1 »
Totalmäktighet	c:a 3—4 ¹ / ₂ m.

B. Avvikande byggnad, sydöstra fliken ned mot Skursjön:

1. Överst: Sphagnumtorv, H 3; B 4; F 1; R 1; V 0	c:a 1 m.
2. Därunder: Starrmosstorv, H 6—8; B 3; F 1; R 1; V 0	» 1 ¹ / ₂ »
3. Därunder: Kärrdy, H 10; B 3; F 0; R (0—) 1; V (0—) 1	» 2 »
4. Därunder: Skogsmosstorv, H 5—9; B 3; F 1; R 1 (—2); V 1	» 1 ¹ / ₂ »
5. Därunder: Kärrdy, H 9—10; B 3; F 0; R 1; V 0	» 1 »
6. Underst: Gyttja	» 1 »
Totalmäktighet	c:a 8 m.

Underlag. Lera, sand och berg.

Nuvarande användning (1919). Bränntorvfabrikation (för Statens Järnvägars räkning).

Möjligt tillgodogörande. Strötörv: B: 1 (avverkas lämpligast tillsammans med underliggande bränntorv). — Bränntorv: A: 1—2 (under avverkning); B: 2—5.

(Boob.)

N:r 397. Flomosse.

Socken: Flo.

Areal 420 har.

Ytbeskaffenhet. Högmosse (*Calluna-Erica-Eriophorum vaginatum-Scirpus caespitosus*-mosse med spridda martallar) med erosionsbrant mot Dettern. Randskog av björk längs Dettern och av tall längs mossens norra och västra kanter. Kärrlaggar av växlande bredd i N och V.

Lutningsförhållanden. Mossplanet lutar mot Dettern och mot laggarna. Mitt på mossen når det 4—4¹/₂ m. över Detterns normala högvattenlinje. — Torsjön ligger obetydligt över denna.

Byggnad.

1. Överst: Sphagnumtorv, H (1—) 2—3—4; B 3; F 0—1; R 0—1; V 0	intill 3 m.
2. Därunder: Sphagnumtorv, H 7—8—9; (nedåt skogsmosstorv)	» 2 ¹ / ₄ »

(Endast inom torvmarkens mittparti från Torsjön och viken mot Kvilla till Ö om St. Mossebo. Mäktigast längs mittlinjen av denna torvmarksdel; utkilar åt V och Ö.)

3. Därunder: Lövkärrtorv, H 9; B 3; F 0; R 0; V 2—3	» 1 »
- (Endast i Kvilla-Munkestensviken och längs torvmarkens västra kant; utkilar under 2, som i allmänhet direkt överlagrar 4.)

4. Därunder: Starrtorv, H 7; ibland kärddyartad intill 1 m.
 5. Underst: Gyttja och sjödy, nedåt lergyttja vanligen $1\frac{1}{2}$ —1 »
 (NV om Torsjön över 4 m.)

Totalmäktighet vanligen intill 5 m.
 (NV om Torsjön 6—7 m.)

Underlag. Lera och sand.

Nuvarande användning. Odling å laggarna. Torvströtäkter här och där i kanterna, SO om St. Mossebo i större skala.

Möjligt tillgodogörande. Strötorv: 1 (god). — Bränntorv: 2—3 [4]. —
 Bottenodling inom så gott som hela torvmarken på 4 eller 5.

(Boob; L. v. P.)

Storlekenheten är uttagen från Stockholms Observatoriums höjdetaxor och är till 1:100 000.
Höjdenheten är uttagen från Stockholms Observatoriums höjdetaxor och är till 1:100 000.

Gräns för rekognoserat område.
Undersökt torvmärke. Siffran hänvisar till Sveriges geologiska undersökningens torvmärkesregister. Understrukna siffror betecknar, att torvmärken medtagits i den tryckta beskrivningen. Stora bokstäver i torvmärkesbeteckning betecknar delar av densamma, som i beskrivningen särskilts.

(53.Borås)

Litografiskt utförtryck utifrån vid Generalstabens Litogr. Anst.

Upplifningar rörande undersökt torvmärke, som ej äro upptagna i medföljande beskrivning, kunna erhållas från Sveriges geologiska undersökning Stockholm 50. Vid sådan hänvändelse angives kartbladets nummer och namn samt torvmärkes nummer.

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNINGS SENAST UTKOMNA PUBLIKATIONER ÄRO:

Ser. Aa Geologiska kartblad i skalan 1:50 000 med beskrivningar.

	Pris kr.
N:o 142 <i>Sövdeborg</i> av H. MUNTHE, H. E. JOHANSSON och K. A. GRÖNWALL	2,00
» 143 <i>Värmlandsnäs</i> av R. SANDEGREN och H. E. JOHANSSON	2,00
» 145 <i>Otterbäcken</i> av R. SANDEGREN och H. E. JOHANSSON	1,00
» 148 <i>Mässvik</i> av R. SANDEGREN och H. E. JOHANSSON	2,00
» 150 <i>Mjölby</i> av N. H. MAGNUSSON, H. MUNTHE och S. ROSÉN	2,00
» 151 <i>Väse</i> av R. SANDEGREN, A. HÖGBOM och F. SVENONIUS	2,00
» 152 <i>Burgsvik</i> jämte <i>Hoburgen</i> och <i>Ytterholmen</i> av H. MUNTHE	2,00

Ser. Ba Översiktskartor.

N:o 10 Karta över Sveriges åkerareal, av C. J. ANRIK. 1:1 mill. 1921. Med beskr.	8,00
--	------

Ser. C. Avhandlingar och uppsatser.

N:o 140 HÖGBOM, A. G., Geologisk beskrivning över Jämtlands län. Med 2 kartor. <i>Andra omarbetade upplagan</i> 1920 4:o	8,00
--	------

Årsbok 13 (1919).

» 292 JOHANSSON, S., Undersökning av några svenska formsandsorter. Mit einem Resumee in deutscher Sprache. 1919	0,50
» 293 SAHLSTRÖM, K. E., Jordskalv i Sverige 1913—1918. 1919	0,50
» 294 GELJER, P., Sveriges fosfattillgångar. Med 2 tavlor. 1919	1,50
» 295 WIMAN, C., Om fossilfynd i sparagmitformationen. 1919	0,50
» 296 GELJER, P., Tuolluvaara malmfälts geologi. 1920	1,00
» 297 NAUMANN, E., Södra och mellersta Sveriges sjö- och myrmalmer. Deras bildningshistoria, utbredning och praktiska betydelse. Med 4 tavlor. Resumee in deutscher Sprache. 1922	2,00
» 298 HEDE, J. E., Djupborningen vid Burgsvik på Gottland 1915. Paleontologisk-stratigrafiska resultat. 1919	0,50

Årsbok 14 (1920).

» 299 FRÖDIN, G., Om de s. k. prekambrika kvartsit-sparagmitformationerna i Sveriges sydliga fjälltrakter. 1920	1,00
» 300 NAUMANN, E., Några synpunkter angående de limniska avlagringarnas terminologi. 1920	1,00
» 301 NAUMANN, E., Om roströr och vissa därmed jämförliga bildningar. 1921	1,00
» 302 MUNTHE, H., Strandgrottor och närstående geologiska fenomen i Sverige. Naturskyddsutredning. 1920	5,00
» 303 MUNTHE, H., Sveriges rankar jämte exempel på pseudoraukar. Naturskyddsutredning. 1921	5,00
» 304 GELJER, P., The cerium minerals of Bastnäs at Riddarhyttan. 1921	0,50
» 305 HEDE, J. E., Gottlands silurstratigrafi. Med 2 tavlor. 1921	2,00

Årsbok 15 (1921).

» 306 SUNDIUS, N., Åtvidabergstraktens geologi och malmfyndigheter. Med en karta. Resumé in deutscher sprache. 1921	2,00
» 307 HALDEN, B. E., Skalgåsförekomster i Västerbotten. Med en tavla. 1921	1,00
» 308 SUNDIUS, N., Om de glacialfluviala avlagringarna i Grythyttetrakten. Med en tavla. 1922	1,00
» 310 HALDEN, B. E., Tvänne intramarina torvbildningar i norra Halland jämte äldre och nyare kvartärgeologiska synpunkter på saltvattensdiatomacéerna	1,00

Ser. D. Torvmarkskartor med beskrivningar.

N:o 42 Kartbladet Vänersborg	3,00
» 52 Kartbladet Upperud	3,00

OBS.! Samtliga arbeten distribueras genom Bokförläggaren LARS HÖKERBERG, *Stockholm*, som på begäran tillhandahåller tryckt förteckning öfver desamma med utsatta pris. — Rekvisition kan ske hos nämnda firma samt i hvarje bokhandel.